

Bratislavský KURIÉR[®]

denné aktuality na www.bakurier.sk

Viete, kam putujú vaše dane za psa?

Daň za psa. Poctivo ju platíte a ak sa náhodou s platbou omeškáte, okamžite máte problém. Poplatok, ktorý je povinnosť uhrádzať v prípade, že vlastníte psa. No otázka je, aké povinnosti voči psíčkam si za tieto vyzbierané prostriedky plní mestská časť v ktorej žijete. A či vôbec nejaké...

K téme, ktorá medzi Bratislavčanmi často rezonuje, sme oslovili naše najväčšie a stredne veľké mestské časti. Do uzávierky nám vyjadrenie poskytlo deväť z nich a vďaka údajom, ktoré sa nám podarilo získať možno zovšeobecne konštatovať, že z vyzbieraných prostriedkov z dane za psov, mestské časti do služieb či aktivít pre psíkárov recipročne **investujú iba veľmi malú časť z nich.**

Podunajské Biskupice
Hovorkyňa Bratislavskej mestskej časti Podunajské Biskupice nám potvrdila, že ročne činí v tejto časti hlavného mesta príjem na dani za psa približne 23-tisíc eur. Následne sme sa preto zaujímali o konkrétne investície z tejto celkovej sumy, ktoré MČ opätovne investuje do psíkárov. „Mestská časť vynakladá tieto finančné prostriedky na údržbu psieho parku, ktorý vybudovala v roku 2016 v hodnote 9 500 eur.

(pokračovanie na str. 21)

Nemocnica, akú nám bude svet závidieť?

(téma sa venujeme na str. 8 a 9)

Bude v uliciach Bratislavy menej ľudí bez domova?

V našom hlavnom meste žije na ulici **viac ako 4-tisíc ľudí.** Služby poskytované neziskovými organizáciami môže **využiť 12 % z nich.** Týchto služieb je totiž veľmi málo. Za posledné roky sa riešenie bezdomovectva v Bratislave nezmenilo. Stále tu máme ten istý počet miest, kde sa ľudia môžu vyspať, osprchovať, najesť alebo ísť na záchod. Pretože, keď ste na ulici, nemáte kam ísť na záchod.

Jediné, čo majú ľudia na ulici spoločné je to, že nemajú domov

Skupina ľudí bez domova je veľmi rôznorodá. Bez strechy nad hlavou sa ocitnú mladí ľudia, ktorí prichádzajú z detských domovov alebo ľudia po výkone trestu. Na ulici sa ocitnú aj ľudia so psychickými a zdravotnými problémami. Tiež ľudia, ktorí prišli do Bratislavy za prácou a oklamali ich. Nemajú sa kam vrátiť alebo sa hanbia ísť naspäť domov. O bývanie prichádzajú aj muži po rozvoze a ženy, ktoré opustili patologický vzťah a nemajú zázemie.

(pokračovanie na str. 10)

Spoločnosťou zabudnuté a "zlé" deti

Na Slovensku fungujú tri typy špeciálnych výchovných zariadení: diagnostické centrá (DC), reedukačné centrá a liečebno-výchovné sanatóriá (LVS). **V Bratislave sa diagnostické centrá nachádzajú na Slovinskej ulici v Trnávke a na Trstínskej ulici v Záhorskej Bystrici. Liečebno-výchovné sanatórium sa nachádza na Hrdličkovej ulici.** Reedukačné centrum v Bratislave nie je zriadené.

Ťažkosti s výchovou vlastných detí majú usporiadané rodiny, ale aj rodičia,

ktorí sami bojujú s problémami. Bežné je, že dieťa vyrastá v patologickom prostredí, kde sú normy posunuté. Častý je v týchto rodinách alkoholizmus, trestná činnosť a závislosti. Ďalšou skupinou sú neúplne rodiny, slobodné matky alebo deti v striedavej starostlivosti. Jednu tretinu tvoria rodičia, ktorí majú adoptované deti a tiež detské domovy. Väčšinou sú chlapci v LVS z bežných fungujúcich rodín, kde je mama a otec. Často sú to jedináčikovia. Vtedy cítiť, že tieto deti sú rozmaznávané.

(pokračovanie na str. 22 - 23)

OLO aj polícia ťahajú za kratší koniec

„Občania, ohlásť sa, zbierať staré chladničky, radiátory, televízory...“ Veta, ktorá sa v uplynulých rokoch stala víkendovým folklórom. Pravidelne ju počuť z ampliónov idúcej dodávky, a to v každej časti mesta. A ak ste na zberačov bieleho odpadu nenatrafili v uliciach, tak od nich môžete tento pokrik počuť priamo pred vstupnou bránou do hlavného zberného dvora na Ivánskej ceste. Patríte aj vy medzi ľuďmi, ktorí ich výzve neodolali a darovali im nepotrebné veci?

„Keďže dokončujem stavbu rodinného domu, často vozím väčší odpad do hlavného zberného dvora OLO. Zakaždým ma neprestáva udivovať, že pred vchodom od rána stojí skupina zberačov, ktorá na začiatku dňa príde s prázdnu dodávkou a pred záverečnou na zbernom dvore odchádzajú s plným autom bieleho odpadu, ktorý im tam na mieste ľudia odovzdávajú,“ neskrýval pred nami rozhorčenie Bratislavčan, ktorému sa takýto pohľad naskytá pravidelne. Na vyhodenie veľkého odpadu do zberného dvora čakajú autá Bratislavčanov v dlhom rade. Nie všetci šoféri majú pritom trpezlivosť vystáť si tento rad, a tak sa radšej svojho bieleho odpadu zbavia ešte pred vstupom na zberný dvor. Náklad jednoducho odovzdajú postavajúcim zberačom. Zrejme si povedia, že svoj problém vyriešili ukázkovo, pretože sa jednak zbavili odpadu a zároveň ním dali niekomu zo sociálne slabších pomerov zarobiť. Pravdou je ale opak. Zberači odpad rozoberú a ponechajú si z neho iba speňažiteľné súčiastky. Tie ostatné, ako napríklad plasty, následne vyhodia tam, kde im je najbližšie. Najčastejšie do prírody. A tak sa naskytá otázka, prečo tento problém nik z kompetentných nerieši.

(pokračovanie na str. 4)

Ked' sa povie Schöne Náci ...

alebo „Ruky bozkávam, Küss die Hand, Kezét czokolom.“

Ked' sa povie meno Ignác Lamár, tak väčšina ľudí nemá tušenie o kom je reč. No ak použijeme jeho najznámejšiu prezývku Schöne Náci, všetci Bratislavčania ihneď vedia. Vedeli ste ale aj to, že 23. októbra uplynie neuveriteľných 53 rokov od

smrti tohto rodáka z Petržalky? O tom, že aj desiatky rokov po smrti patrí medzi najznámejšie postavičky Starého Mesta, sme sa presvedčili na vlastné oči pri návšteve Ondrejského cintorína, kde v roku 2007 našiel svoj večný pokoj.

Hrob Schöne Náciho je ako jeden z mála obložený kvetmi a horiacimi sviečkami, ktoré mu denne zapalujú úplne cudzí ľudia. Naša najstaršia generácia spoluobyvateľov totiž na Ignáca Lamára, ako sa volal pravým menom, rada spomína dodnes ako na

úsmevného maskota centra mesta.

Od narodenia nemal ľahký život

Život tejto bizarnej postavičky pritom nebol veselý. Narodil sa 11. augusta 1897. Mal jedného mladšieho brata, ktorý sa

narodil s mozgovou obrnou. Samotného Ignáca v škole šikanovali, čo jeho krehkej psychike neprospevalo.

(pokračovanie na str. 3)

Udialo sa v meste

Staré Mesto zvažuje vianočné trhy

Bratislavské Staré Mesto zvažuje organizovanie tohtoročných Staromestských vianočných trhov na Hviezdoslavovom námestí, avšak iba za predpokladu, že nebudú porušené žiadne z protiepidemických opatrení v súvislosti s novým koronavírusom. S najväčšou pravdepodobnosťou by sa konali v obmedzenej forme, čo sa rozsahu i trvania týka. Jedna z alternatív je, že by boli trhy oplotené, s viacerými kontrolovanými vstupmi/výstupmi. Bratislavský magistrát už dávnejšie rozhodol, že trhy na Hlavnom a Františkánskom námestí sa neuskutočnia.

Na Žabom Majeri zadržali drogovú mafiu

Policajti kriminálnej polície Krajského riaditeľstva PZ v Bratislave vykonali v rámci dlhodobého pripravovanej akcie domové prehliadky v chatovej oblasti Žabí Majer a v jednom z bytov v Pezinku. V rámci zásahu zadržali štyri podozrivé osoby a dôkazný materiál, okrem iného aj kryštalické látky a rôzne pomôcky k užívaniu drog. Podľa doterajšieho vyšetrovania mali omamné látky obvinení zadovážovať a prechovávať v záhradnej chatke v záhradkárskej oblasti Žabí Majer, v záhradnej chatke na Bojníckej ulici, ale aj v byte v Petržalke a Pezinku.

Ulicu Mlynské nivy otvoria koncom mesiaca

Hrubé stavebné práce na ulici Mlynské nivy v Bratislave boli ukončené. Otvorenie ulice je naplánované na prelome októbra a novembra. Časť Mlynských nív pre túto rekonštrukciu uzatvorili v polovici februára 2019 a plánovalo sa, že po ulici bude na jeseň 2019 spustená aspoň premávka MHD. Po viacerých diskusiách to však magistrát zamietol a s investorom sa dohodol na spustení po letných prázdninách 2020. Pri ulici Mlynské nivy je vo výstavbe aj nová autobusová stanica, ktorej otvorenie sa minimálne o rok posúva, na leto 2021.

Z ruiny bude zariadenie pre seniorov

Dlhodobu opustenú a schátranú budovu bývalej škôlky na Ulici kpt. J. Rašu v centre bratislavskej Dúbravky sa premení na zariadenie pre seniorov. Nájomca chce v objekte vybudovať domov pre približne 40 seniorov. Zámer schválili poslanci Dúbravky na svojom septembrovom rokovaní, v súťaži na dlhodobý nájom prihládali aj na výsledky minuloročnej ankety, v ktorej sa obyvatelia mestskej časti prihovárli za využitie budovy na sociálne účely. Nájomca dostane objekt do prenájmu na 30 rokov s ročným nájomným 66 000 eur.

Petržalka hromadne presúva vraky

Bratislavská Petržalka pokračuje v riešení problému vrakov áut, ktoré bránia parkovaniu pojazdných vozidiel. Najnovšie ich umiestňuje na dočasne vyhradené parkovisko na Macharovej ulici, ktoré je v nočných hodinách najmenej využívaným parkoviskom na území mestskej časti, čo malo potvrdiť aj viacnásobné sčítanie parkujúcich vozidiel. Po odstránení vrakov áut sa parkovisko vráti do normálneho režimu. Petržalka donedávna evidovala na parkoviskách viac ako 160 vrakov, za dva dni sa jej podarilo presunúť na dočasné parkovisko 40 z nich.

ZOO Bratislava doviezla ďalšieho nosorožca

Zoologická záhrada Bratislava si doviezla novú samicu nosorožca tuponosého južného. Dvadsaťdeväť ročná samica Tootsie precestovala už niekoľko ZOO v Spojenom kráľovstve. Váži približne 1 685 kg a za svoj život sa stala matkou dvoch samcov. Transport z Anglicka trval približne 43 hodín a prípravy, aby samotné zviera vošlo do transportnej debny, trvalo 3 týždne. Pravdepodobne na jar 2021 plánuje ZOO Bratislava dovieť aj tretiu samicu s cieľom vytvorenia malej skupiny samíc, ktoré aj v prírode žijú sociálne.

Lamač má otvorené najdlhšie

Lamačania sa nemusia z práce ponáhľať, aby stihli šibeničné otváracie úrady miestneho úradu. Klientske centrum je totiž v pondelok aj v stredu otvorené od 8:00 až do 18:00 bez prestávky. V ostatné pracovné dni je k dispozícii od 7:30 do 14:30. Centrum poskytuje všetky štandardné služby, ako overovanie podpisov, osvedčovanie listín či úhrady v pokladni vybavenej POS terminálom. Agendou centra je aj parkovacia politika, ohlasovňa pobytu či bežné činnosti súvisiace s poskytovaním informácií a prepájaním hovorov.

Devínska chce vypočítať občanov

Devínska Nová Ves prechádza prvou etapou nového systému zberu odpadu papiera a plastov z rodinných domov. Po vyhodnotení monitoringu a podnetov od občanov prichádzajú v Devínskej Novej Vsi s viacerými závermi: frekvencia zberu separovaného odpadu (1x mesačne) by mala byť zvýšená na 2 x mesačne; počet dodaných žltých vriec na domácnosť (25ks/rok/plasty) by mal byť pri plastoch zvýšený o cca 30 %; vrecia by mali byť hrubšie, aby sa zamedzilo ich pretrhnutiam; termíny by mali byť stanovené podľa ľahko zapamätateľného kľúča...

Starostu prepustili na slobodu

Sudca pre prípravné konanie na Okresnom súde Bratislava III prepustil v nedeľu zadržaného a obvineného starostu bratislavského Nového Mesta Rudolfa K. na slobodu. Starosta bude teda stíhaný na slobode. Voči rozhodnutiu súdu podal sťažnosť prokurátor. Rozhodnutie tak nie je právoplatné. Zaoberať sa ním bude v piatok (9. 10.) Krajský súd v Bratislave. Obvinený starosta sa až do ukončenia trestného konania vzdal kompetencií v oblasti stavebného úradu. Na novomestskom miestnom úrade nie sú si vedomí žiadneho porušenia legislatívy, ktorého by sa mohol starosta dopustiť.

Budú sa rušiť mestské časti?

Kdátumu komunálnych volieb v novembri 2022 sa uskutoční reforma miestnej územnej samosprávy. Jej podstatou je revízia kompetencií podľa veľkosti obce, v dvoch najväčších mestách má priniesť len jednu úroveň riadenia, teda zrušenie mestských častí Bratislavy a Košíc. Uvádzajú to autori reformného plánu, ktorý pod názvom Moderné a úspešné Slovensko zverejnilo Ministerstvo financií (MF) SR. Reformu samospráv zdôvodňujú súčasnou rozdrobenosťou a z toho vyplývajúcou neefektívnou správou a financovaním v prostredí samospráv.

Dúbravka si konečne vydýchne

Obyvatelia bratislavských mestských častí Karlova Ves a Dúbravka sa čoskoro dočkajú plnohodnotného električkového spojenia s centrom. Posledná a zároveň najkomplikovanejšia etapa rekonštrukcie Dúbravsko-Karlovej radiály, od tunela po Molecovu, je v záverečnom procese povoľovania. Bratislavský samosprávny kraj (BSK) dostal od Hlavného mesta SR Bratislavy žiadosť o predčasné užívanie stavby. Po doručení všetkých podkladov a vykonaní skúšok vydá župa povolenie na predčasné užívanie čo najskôr.

Mičurin v dražbe neuspel

Dražba pozemkov pri areáli Mičurin pri Horském parku v bratislavskom Starom Meste sa skončila v pondelok (5. 10.) bez výsledku. Zapojené do nej bolo aj mesto Bratislava. Primátor Matúš Vallo spresnil, že vyvolávacía suma 13,5 milióna eur a aj znížená suma 12,9 milióna eur boli nad možnosť všetkých účastníkov dražby vrátane magistrátu. Budova Ekoiuventy a letné kúpalisko je v správe ministerstva školstva. Areál Mičurinu je v rukách súkromníka Arca Capital, ktorý sa rozhodol ponúknuť ho do dražby.

Máte zaujímavú tému? Staňte sa našimi ďalšími očami v teréne. Vaše námety posielajte na: redakcia@bakurier.sk

Mesačník Bratislavský kuriér vydáva Staromešťan, s.r.o. (Sedlárska č. 8, 811 01 Bratislava, IČO: 36842834)

Šéfredaktor: Peter Kimijan, sefredaktor@bakurier.sk, Redakcia: Jana Pohanková, Monika Grznárová, Veronika Trojanová. E-mail: redakcia@bakurier.sk.

Inzercia: inzercia@bakurier.sk. Grafika: Rastislav Biznár, r.biznar@gmail.com. Tlač zabezpečuje CROMWELL a.s. Registrované MK SR: EV3820/09, ISSN 1338 - 1830.

Distribúcia: vlastné stojany a na frekventovaných miestach Bratislavy - 74 lokalít. Vychádza v náklade 80 000 kusov. Najbližšie číslo vychádza 11. 11. 2020

Ked' sa povie Schöne Náci ... alebo „Ruky bozkávam, Küss die Hand, Kezét czokolom.“

(Dokončenie zo str. 1)

Navyše, jeho rodičia sa rozviedli, keď bol mladý chlapec a

otec, ktorý ho spolu s bratom následne vychovával, krátko na to zomrel. Upil sa, a tak sa z Ignáca stal bezdomovec a mladší súrodeneček putoval do ústavu. Od toho momentu sa snažil uživiť, ako sa dalo.

Vystriedal množstvo rôznych povolání - od

po-mocníka u obuvníka, nosiča uhlia, až po príležitostného spe-

váka či kulisára v divadle. A práve divadlo s a malo pod-písať pod L a m á - r o v u zmenu v správani.

Zmenila ho nešťastná láska?

V čase, kedy pracoval ako kulisár, bol zamilovaný do kolegyne Žanety, ktorá ho opustila kvôli inému. A z toho podľa pamätníkov Ignácovi „preskočilo“. Od toho momentu sa sám deň čo deň prechádzal historickými uličkami Starého Mesta, kde občas okoloídúcim zaspieval, no najmä každého vrúcne a s úsmevom pozdravil, dámam sa uklonil a v troch jazykoch im povedal: „Ruky bozkávam, Küss die Hand, Kezét czokolom.“ Zakaždým bol upravený a

čisto odetý, aby pôsobil elegantne. V zime nosil biely šál, na hlave cylinder a v ruke paličku. No keďže nosieval z a - stara-obleky l é a f r a k y, k t o - ré mu zostali po ne-

bo-

hom otcovi, ľudom svojím zjavom skôr vyvolával úsmev na tvárach. Preto si vyslúžil prezývku Schöne Náci, ktorého bolo ku koncu života v meste vídať už len zriedkavo. Trpel viacerými zdravotnými problémami a osudnou sa mu stala tuberkulóza. Postupne sa presúval z jednej nemocnice do druhej, až sa ocitol v lečebnom zariadení v Lehniciach, kde aj

skonal. Keďže nemal žiadnu rodinu, ani peniaze, tak bol v roku 1967 pochovaný v hromadnom hrobe na tamomšom cintoríne. Schöne Náci mal ale jedno jediné pranie. Túžil navždy spočinúť v Bratislave. A tak bolo jeho pranie napokon vyslyšané a v roku 2007 boli jeho pozostatky prevezené na Ondrejský cintorín.

Veronika Trojanová
(foto BK + internet)

Milan Lasica: „Som vyslovene mestský človek.“

Ked' si nedávno preberal cenu **Slnko v sieti** za výnimočný prínos audiovizuálnej kultúre, zaskočil verejnosť vyjadrením, že definitívne končí s nakrúcaním filmov. A tak sme sa **Milana Lasicu**, jedného z najznámejších Staromešťanov, mimo iného opýtali, či toto vyhlásenie myslel vážne.

Kde vás môžu diváci v najbližšej dobe vidieť? Samozrejme, ak to epidemiologická situácia dovoľí...

Môžu ma vidieť v divadle, kde hrám v niekoľkých predstaveniach, s ktorými aj zájazdujem po Slovensku a po Česku. Momentálne je však situácia dosť komplikovaná. Máme starosti s pandemiou, návštevnosť je limitovaná a navyše sa ľudia boja chodiť do divadla, čo je logické.

Nedávno ste vyhlásili, že končíte s nakrúcaním filmov, no veľa ľudí to skôr pochopilo ako oznámenie vášho definitívneho pracovného konca.

Povedal som, že sa mi už nechce hrať vo filme, ale to som povedal aj pred desiatimi rokmi a odvtedy sa ponuky len tak hrnuli. Niektoré som aj akceptoval.

Takže úplne nič nerobiť zo dňa na deň asi neplánujete...

V divadle hrám ďalej, až kým to pôjde.

Po tom, ako ste nedávno prevzali cenu Slnko v sieti za výnimočný prínos audiovizuálnej kultúre, ku ktorej vám aj my touto cestou srdečne gratulujeme, ste sa vyjadrili, že za svoj najväčší úspech považujete 40-ročnú spoluprácu s Júliusom Satinským. Váš priateľ od roku 2002 odpočíva na krásnom Ondrejskom cintoríne, kam sa rád chodieval sám prechádzať. Chodievate ho niekedy navštíviť, zaspomínať si tam na neho?

Pravdaže tam občas zájdem. Už ich tam leží viac. Aj Marián Labuda, aj Stano Dančiak. Teší ma, že vedľa Julia leží Schöne Náci, známa prešpuracka postavič-

ka. Julo má z toho iste radosť.

Máte s ním spojenú nejakú osobnú spomienku?

Schöne Náci bol za mojej mladosti neoddeliteľnou súčasťou Bratislavy. Chodil vo fraku, v jednej ruke mal paličku, v druhej balík so zákuskami. Hovorilo sa, že ho opustila nevesta tesne pred svadbou a odvtedy mu trochu preskočilo.

A našla by sa u vás doma aj jeho fotografia?

Mám s ním fotografiu. Fil-

movali sme na Michalskej, išiel okolo a celý filmový štáb sa s ním odfotoval.

Vy sám patríte medzi najznámejších Staromešťanov súčasnosti. No zaujímavé je, že ste sa v hlavnom meste, paradoxne, nenarodili, aj keď si to mnohí myslia...

Narodil som sa vo Zvolene, odkiaľ pochádza moja rodina. Ale ako polročný som prišiel, resp. bol som prinesený do Bratislavy, takže sa cítim ako Bratislavčan. Tu som chodil

do všetkých škôl, tu žijem dodnes, tu som stretol Julia Satinského, s ktorým sme bývali na jednej ulici.

Aj keď vaša rodina nie je pôvodom z Bratislavy, ako vravíte, vaša nebohá mama bola v meste známa ako najstaršia obyvateľka bratislavského Manderláku – prvého výškového obytného domu. To asi nebolo len tak, žiť v tých časoch v takej významnej budove.

V Manderláku som žil od roku 1954 sedem rokov. Na najvyššom poschodí.

To voľačo znamenalo. Vtedy to bol bezkonkurenčne najvyšší dom v meste.

Čiže ste mali celé mesto ako na dlani... Na ktoré jeho časti z mladosti spomínate najradšej?

Rád spomínam na Dunajskú ulicu a jej okolie, Modrý kostolík, Jakubovo námestie, Jesenského ulicu a priľahlé priestory vrátane Hviezdoslavovho námestia. Tu som prežil svoje detstvo, ale aj väčšiu časť svojho života.

Žili ste vždy iba v centre alebo ste si v priebehu rokov vyskúšali bývanie aj v okrajových častiach?

Žil som vyše dvanásť rokov v Karlovej Vsi.

Boli ste tam spokojný?

Bolo to pekné bývanie s lesmi a lúkami za domom. Deti mali blízko do školy a my do prírody. Teraz je tam už sídlisko.

Veronika Trojanová
(foto Ctibor Bachratý)

celý rozhovor nájdete na bakurier.sk

Ak si odmyslíme aktuálnu pandémiu, Bratislava dospela v posledných rokoch vplyvom viacerých faktorov do bodu, keď prestávajú fungovať rokmi zabehnuté stereotypy a nepísané pravidlá. Už nezaparkujete, kde chcete, z jednej časti mesta na druhú sa často-krát nedostanete ani autom do pol hodiny, dieťa do škôlky Vám zoberú bez problémov iba niekde, veľkorozmerný odpad už len tak nemôžete položiť ku kontajnerom... Svet sa rozpína, konzum rastie, požiadavky na kvalitu života sú čoraz vyššie, a to všetko na pozadí prehĺbujúcej sa uvedomelosti týkajúcej sa osobných práv a slobôd.

Dobehli sme sami seba

Výsledkom tejto evolúcie však začíname, a to nielen v Bratislave, narážať na komplikácie a značný diskomfort, ktoré v mnohom a azda najvypuklejšie podmieňujú dopravnú situáciu na území celého mesta. A to tak statická, problémy s parkovaním, ako aj samotná premávka, zápchy, obmedzenia. Bratislava mala v roku 2000 zhruba toľko obyvateľov ako dnes. Zápchy sa tvorili iba v určitých úsekoch a časoch, ale skôr boli výnimkou. Demografia a ekonomické trendy síce naznačovali, že o 15 - 20 rokov budeme úplne inde, no ako sa hovorí "čo ťa nepáli, nehas". Hoci v zahraničí bolo inšpirácií a skúseností neúrekom, štát ani samospráva to neboli ochotní riešiť, a tak sa plátali veci vyslovene ne-

únosné a aj to iba tie viac populárne.

Typickým príkladom môžu byť tri kritické a kvalitu života výrazne ovplyvňujúce oblasti, kde mesto totálne zaspalo v štýle, "nech to riešia tí, čo prídu, mne by to voliči neodpustili..."

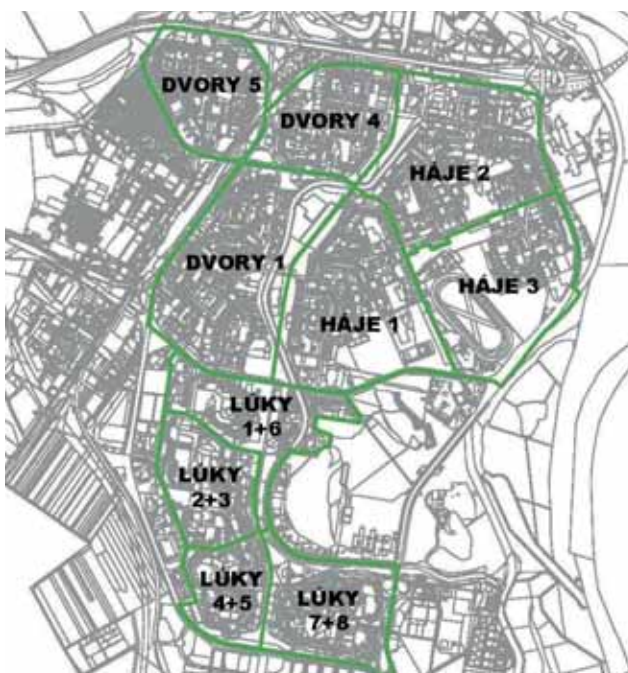
1. Dopravná infraštruktúra. (mimoúrovňová doprava, rozvoj koľajovej dopravy, cyklotrasy...)
2. Parkovacia politika. (súbežne so stavebným boomom sa parkovanie nechalo napospas neriadenému osudu...)
3. Kapacity predškolských zariadení. (bolo tak ne-logické a komplikované v predstihu sa pripraviť sa na roky, keď populačne silné ročníky z konca minulého storočia, prídu do reprodukčného veku...?)

Riešenia existujú, ale...

Bude to už iba o kompromisoch. A každým dňom o väčších a zásadnejších. Toho, čoho sa musíme takpovediac vzdať, je oveľa viac ako pred 10 rokmi. A ak nič neurobíme, o 5 rokov to bude ešte bolestivejšie. Nie sme v rozvojovom teritóriu tretieho sveta, kde zúria občianske nepokoje alebo v klimatickom pásme, kde by nám každý rok nám tornádo zničilo polovicu krajiny. Sme súčasť EÚ - najvyspelejšieho a najdemokratickejšieho zoskupenia na svete. Nemôžeme sa vyhovárať na nič a nikoho. Dlhé roky a mnoho vlád, či národných alebo komunálnych, malo príležitosť pomôcť zásadne nášmu mestu.

Ak vnímame ako pomoc

desiatky nákupných centier, mrakodrapov, či biznis centier, tisíce bytov, moderné prímestské sate-lity, zrekonštruovanú časť vozoviek a električkových tratí, menej zelene a špor-

Takmer vo všetkých zónach sú už vyznačené vnútorné parkoviská a kolmé parkovacie miesta na komunikáciu. V poslednej fáze sa MČ sústreďujú na vyznačovanie pozdĺžnych parkovacích miest, ktoré bude realizovať na jar 2021.

tovísk, zastavané parky a záhrady, tak misia je splnená. Ale čo tak oveľa výraznejší a strategickejší rozvoj infraštruktúry, cestnej, koľajovej, záchytné parkoviská s napojením na prepracovaný a fungujúci systém kvalitnej MHD, nové plavárne, telocvične, hokejové a atletické štadióny?

Počet áut v tomto roku presiahol počet obyvateľov

Čo je však rovnako alarmujúce, je počet evidovaných vozidiel. Pokiaľ v roku 2005 ich bolo v Bratislave evidovaných zhruba 208-tisíc, v roku 2010 to už bolo 287-tisíc, 2015 do-

konca 359-tisíc, no a dnes sme na čísle 441-tisíc. Čo to znamená?

Znamená to to, že inými slovami, každý obyvateľ, od novorodenca po seniora v domove dôchodcov, ako

politika a Petržalka. Tri slová, ktoré to vystihujú najlepšie.

Nádej, trpezlivosť, dobre.

Dobre?

Áno, bude dobre. Ak k tomu pridáme ešte pár slov ako trpezlivosť, zdravý rozum, kompromis a férovosť, som presvedčený, že vieme väčšine našich obyvateľov - rezidentov, výrazne zvýšiť kvalitu života. A to nielen v otázkach parkovania.

Máte na mysli zmenu myslenia, či zaužívaného správania?

Som bývalý programátor a čísla nepustia. Platia v nich pevné pravidlá, väzby a súvislosti. Treba sa ich naučiť

čítať, porozumieť im a vedieť ako reagovať. A je úplne jedno, či sa rozprávame o parkovaní alebo kapacite v predškolských zariadeniach. Bez kľúčovej a zásadnej zmeny vnímania týchto problémov sa nevieme pohnúť ďalej. Aj na zdravý rozum a fungujúci systém si treba zvyknúť. Rúceme rokmi zabehnutý samospád a sme úspešní.

Ale to trochu riskujete reputáciu. Ľudia často bojkotujú zmenu len preto, že práve o zmenu ide.

Ale my nemáme na výber. Toto si musíme všetci otvorenými očami priznať.

(pokračovanie na str. 5)

Čo sme zatiaľ dosiahli?

- spustenie parkovacej politiky pri uzavretých parkoviskách na celom území Petržalky.
- vyznačenie viac ako 15 000 miest v režime rezidentského parkovania.
- čiastočné uvoľňovanie parkovacích kapacít vo večerných hodinách.
- presunutie mimopetržalských vodičov na menej atraktívne parkovacie miesta.
- zvýšenie počtu obyvateľov s prihláseným trvalým pobytom v MČ, čo prinesie väčšie príjmy z podielových daní.
- vďaka zavedeniu systému do parkovania získavame aj cenné informácie, na základe ktorých vieme presne pomenovať konkrétne problémy v jednotlivých lokalitách a hľadať vhodné riešenia.

Starosta Petržalky
Ján Hrčka

"Aj na zdravý rozum a fungujúci systém si treba zvyknúť. Rúceme rokmi zabehnutý samospád a sme úspešní."

Pán starosta, veľmi krátko - parkovacia

Počet áut v tomto roku presiahol počet obyvateľov

(Dokončenie zo str. 4)

Mojou ambíciou nie je odsedieť si na tejto stoličke 4 roky, ktoré zasväťím obrazne povedané kultúrno-spoločenským podujatiam s mikrofónom na pódiu a potom sa pokúsim o znovuzvolenie. Možno by to vyšlo, bežne to tak funguje, že kto nič nerobí, nič nepokazí a vždy sa dá vyhovoriť na zlé nestavenie systému. To však nie je môj štýl. V Petržalke som sa narodil, vychovávam tu svoje deti, angažujem sa tu desiatky rokov. Tak kedy, keď nie teraz?

Pod'me teda späť k tým číslam. Aké máte najradšej?

Napríklad také, ktoré hovoria, že kým sme nezačali parkovanie regulovať, malo každé siedme auto na petržalskom parkovisku mimobratiskú značku. Po zhruba roku od zavedenia parkovacej politiky vo viacerých zónach vieme povedať, že viac ako 95 % vozidiel prislúcha našim zaregistrovaným rezidentom.

Alebo číslo 1300 je veľmi pozitívne. Po dlhých rokoch sme zaznamenali nárast obyvateľov s trvalým pobytom. V roku 1993 mala Petržalka 127-tisíc obyvateľov, v roku 2018 to bolo už iba 104-tisíc obyvateľov. Každoročne prichádzala mestská časť o zhruba 500 rezidentov, a tým aj o príjmy z podielových daní. Náklady však neustále rastú a celkový počet ľudí, vrátane cezpoľných, rastie taktiež. Tých 1300 je teda významný prírastok ľudí, ktorý si vďaka benefitu rezidenčného parkovania prihlásili v Petržalke trvalý pobyt. Pre obecnú kasu to predstavuje ročne asi 200-tisíc eur.

Kam sa podeli tie autá nerezidentov?

Mnoho z nich sme cielene presunuli do zón, kde je to zatiaľ povolené. Jednoducho sa snažíme zaviesť do pravidiel poriadok. V dnešnom svete nemôže mať na parkovanie každý bezhraničný nárok, musí to byť výsada. Podobne ako tomu je pri umiestňovaní detí do škôlok.

Zdvihla sa obrovská vlna nevôle, keď sme povedali, že nárok majú prednostne deti našich rezidentov. Na konci dňa však nikto nedal mikrofón tým mamičkám, ktoré mohli svoje dieťa umiestniť vďaka tomu, že tu majú riadny trvalý po-

byt a nemuseli si platiť drahé súkromné škôlky. Dlhé roky sa toleroval nefér systém. Predsa ak si tu niekto platí dane, nemôže sa stať, že na jeho úkor príjmem dieťa niekoho, kto prispieva na rozvoj inej mestskej časti alebo iného mesta. A takúto filozofiu razíme aj v parkovaní.

O akom počte parkovacích miest je reč?

V systéme parkovacej politiky máme zaregistrovaných zhruba 35-tisíc vozidiel. Posledná pasportizácia parkovacích miest nám ukázala, že disponujeme zhruba 27-tisíc miestami. Avšak, a to je podstatné povedať, na našom území sa nachádza do 10-tisíc ďalších voľných miest, a popri tom je v Petržalke asi tisíc vrakov, ktoré tu zabierajú priestor a ktorým sa budeme venovať. No a v neposlednom rade sa skrýva ďalší potenciál v detailnejšej analýze zaregistrovaných. Sme si istí, že časom sa vyselektuje množina takých, ktorí sem prídu len párkrát za rok, ak vôbec.

"Vieme ako do systému pridať takmer 10-tisíc parkovacích miest."

Našli ste 10-tisíc parkovacích miest?

Sú tu už roky, ale nikomu nenapadlo hľadať synergiu a využiť takzvaný plávajú-

ci prevádzkový režim, čo je, mimochodom, vo svete celkom bežná vec. Pointa je v tom, že tu máme obrovské parkovacie plochy a tisíce miest, ktoré sú v noci prázdne. Ide prevažne o parkoviská pred supermarketmi

a obchodnými centrami. Mnohé z nich sme už oslovili a vyzerá to tak, že by sa o tieto plochy vedeli podeliť, dokonca to môže byť pre nich oveľa výhodnejšie ako doteraz, keď osvecovali po nociach prázdny betón. Sme vo fáze rokovaní, určovania pravidiel, ale je to na dobrej ceste a do konca roky by sme to chceli začať testovať.

Ale to bude pre niekoho aj 500 metrov od brány...

Áno a možno aj viac. Tu sme pri tých kompromisoch, ktoré musíme urobiť, inak sa nepohneme ďalej. Doby, keď sme mali auto do 50 metrov od vchodu sa nikdy nevrátia. Musíme si to uvedomiť a čím skôr sa tak stane, tým ľahšie sa nám bude žiť. Máte totiž na výber - nezaparkovať vôbec alebo kilometer od domu bez krúženia, hľadania, nadávania a dokonca na osvetlenom parkovisku, prípadne aj s kamerovým systémom. Čo je lepšie?

Niekomu môže zabráť kilometer chôdze aj pol hodinu...

Máme v pláne rokovať a už aj diskutujeme so spoločnosťami, ktoré ponúkajú zdieľané kolobežky, skútre a pod. o možnostiach prostriedkov pre vodičov na ich transport zo vzdialenejších lokalít.

To znie veľmi progres-

sívne, také "smart city" v menšom prevedení?

Smart City znie veľmi honorosne a mnoho ľudí si pod tým predstavuje iba nové technológie, apky, roboty... Podľa mňa musí každé Smart City začať od zdravého rozumu, bez ohľadu na použitie technológií. Chceme robiť a robíme veci, ktoré dávajú zmysel. Na začiatku to síce nemusí každý akceptovať, ale verím, že s pribúdajúcimi pozitívnymi skúsenosťami a vyladovaním systému, odstraňovaním nedostatkov, uspokojíme väčšinu našich obyvateľov. Je to beh na dlhé trate a sme asi v polovici.

Reč je o desiatkach tisíc áut a parkovacích miest, ako sa to dá odkontrolovať? Ak má akýkoľvek systém fungovať, musí mať prepracovaný systém kontroly...

Máme to pomerne dobre zvládnuté. Každé parkovacie miesto skontrolujeme minimálne 2 - 3-krát do týždňa. Vďaka novému monitorovaciemu vozidlu budeme vedieť časom prejsť každé miesto až dvakrát za noc. Tým v podstate robíme užitočnú predprávu aj pre poddimenzovanú Mestskú políciu. Už dnes im denne hlásime 150 - 200 priestupkov, ktoré zároveň prioritizujeme podľa viacerých kritérií. Je to nesmierne náročný proces, ktorý v zmysle našej legislatívy nevieme mať úplne pod palcom, čo sa týka sankcionovania. Inak by sme boli ešte efektívnejší.

Ak ide o efektivitu, aké náklady stojí tento projekt mestskú časť?

Pred časom bola v Petržalke na stole ponuka od istej firmy, ktorá to tu mala celé manažovať za zhruba 5 miliónov eur. My sa po roku od spustenia parkovacej politiky veľmi reálne dostaneme vlastnými silami, s enormným nasadením mojich kolegov, na zhruba 10 % tejto sumy. Asi ani netreba viac dodávať.

Peter Kimijan

(foto archív

J. Hríku, MČ Petržalka,

www.odkazprestarostu.sk)

Právnik radí

JUDr. Branislav Záhradník

Manžel mal pred uzavretím manželstva v prenájme byt. V byte sme žili počas manželstva aj s deťmi. Teraz sme v rozvodovom konaní a ja sa bojím, že o právo bývať v byte aj s deťmi prídeme. Manžel sa vyjadril, že byt mal prenajatý on, na jeho meno je nájomná zmluva a a že mu po rozvode nájom bytu zostane.

V prvom rade je potrebné uviesť, že Vám uzatvorením manželstva podľa §704 ods. 1 Občianskeho zákonníka vznikol tzv. spoločný nájom bytu manželmi. Skutočnosť, že manžel mal pred uzatvorením manželstva v nájme byt je síce fakt, ale uvedená skutočnosť mu nezakladá právo zostať výlučným nájomcom v prípade rozvodu. Taktiež nie je právne relevantné v tejto súvislosti že na nájomnej zmluve je uvedený Vás manžel ako nájomca. Vám totiž zo zákona uzatvorením manželstva vznikol spoločný nájom bytu. A platí princíp, že spoloční nájomcovia majú rovnaké práva a povinnosti.

Zákon pamätá aj na situáciu, ak dôjde k rozvodu manželstva. Podľa §705 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak sa rozvedení manželia nedohodnú o nájme bytu, súd na návrh jedného z nich rozhodne, že sa zrušuje právo spoločného nájmu. Súčasne súd určí, ktorý z manželov

bude byť ďalej užívať ako nájomca. Z uvedeného vyplýva, že v prvom rade máte možnosť sa spoločne dohodnúť s manželom, akým spôsobom sa vysporiadate ohľadom nájmu bytu. Môžete si pomery upraviť tak, aby Vám vyhovovali vo Vašej konkrétnej individuálnej situácii. Ak k takejto dohode nemôžete z rôznych dôvodov dospieť, je potrebné obrátiť sa na súd s návrhom na rozhodnutie. Vo Váš prospech hovorí skutočnosť, že sa staráte o deti a ak po rozvode zostanú vo Vašej osobnej starostlivosti je vysoko pravdepodobné, že budete mať vo veci rozhodovania o ďalšom nájme bytu prednosť pred manželom. Podľa §705 ods. 3 Občianskeho zákonníka totiž súd pri rozhodovaní o ďalšom nájme bytu vezme zreteľ najmä na záujmy maloletých detí a stanovisko prenajímateľa. Neznamená to, že automaticky musí zostať nájom bytu manželke s deťmi, ale je to pomerne zaužívaná a ustálená prax, ktorá sa vo všeobecnosti uplatňuje. Prirodzene, súd skúma konkrétnu situáciu a konkrétne pomery bývalých manželov a rozhoduje po vyhodnotení všetkých relevantných skutočností.

Podobne ako v iných prípadoch odporúčam v prvom rade pokúsiť sa s manželom dospieť k obojstranne prijateľnej dohode. Je potrebné mu objasniť, že si nemôže osobovať právo pokračovania vo výlučnom nájme bytu len z toho dôvodu, že bol nájomcom bytu už pred uzatvorením manželstva. Jeho postoj vychádza zo zjavne nesprávneho právneho posúdenia situácie. Taktiež by si mal uvedomiť, že pri súdom rozhodovaní môže nakoniec prísť o právo nájmu bytu. Verím, že sa Vám podarí nájsť dobré riešenie.

Svoje podnety môžete posilať na adresu redakcia@bakurier.sk.

Deň Záchranára

Častokrát sú to naše posádky, na ktorých si ľudia vybijajú stres

Pred niekoľkými rokmi sa na gymnáziu rozhodoval, akou cestou sa ďalej vybrať. S kamarátom si povedali, že skúsia záchrannárstvo. Prvý rok sa otváralo denné štúdium

v odbore Urgentná zdravotná starostlivosť, zdravotnícky záchranár. Zlákala ich predstava adrenalínového povolania a pomoc druhým. Po pár rokoch práce však prišiel stret s realitou. Zistili, že záchranár je z času na čas aj terénny sociálny pracovník, rieši rodinné vzťahy, asociálov, rieši všetko možné.

Obaja kamaráti doteraz pracujú v Záchrannej zdravotnej službe Bratislava. **Adam Antl, hlavný záchranár**, nám priblížil ako vyzerá práca v profesii, ktorá je neviditeľná, až kým sa človek nedostane do kritického stavu. Vtedy sa mení na najdôležitejšiu - život zachraňujúcu profesiu.

Deň záchranára

Je sedem hodín ráno, na výjazdovej základni bratislavskej záchrannej služby v Petržalke. Pre záchranára začiatok pracovného dňa. Deň, ktorý nikdy nie je ako ten predchádzajúci. Jedno však majú rovnaké. Záchranára v bratislavských uliciach čaká bolesť, strach, úzkosť pacientov, ktorí sa mu niekedy s dôverou, niekedy nevedome a ob-

čas aj s agresiou dostanú do rúk. Adam Antl hovorí, že dni na službe sú o čakaní. Doslova. Bude niečo, nebude niečo? Bude mať ľahké výjazdy alebo ťažké? Každ-

Sú dni v roku, ktoré sú typické vyššou frekvenciou výjazdov ako iné?

Keď sa rozprávame o dni, ktorý býva vyťaženejší, sú to napríklad Vianoce. Mohlo by sa zdať, že Silvester má väčší potenciál, no ja mám skôr skúsenosť, že sú to Vianoce. Alebo potom aj iné sviatky ako Veľká noc. Tu sa však jedná skôr o opitých pacientov. Potom sú sezónne veci, ako výjazdy k nehodám motokárov cez leto. Keď je spln bývajú častejšie výjazdy k epileptikom, alebo aj psychiatrickým pacientom.

Máme na Slovensku druhú vlnu pandémie koronavírusu. Ako vám život komplikuje táto situácia?

Ľudia neprezradia, že boli s pozitívnym pacientom, alebo príbuzným alebo, že sa vrátili z nejakej rizikovej krajiny a ohrozujú všetkých. Ja sa na toto dosť hnevám, lebo nie je dôvod to zatajovať. Nikoho nepokutujeme, ani ich nenahlasujeme, ale tak isto sme ľudia, chceme sa chrániť. Hanbí sa za to? Všetci je chorý, potrebujeme pomoc, tak poviem aj operátorovi do telefónu, bol som s podozrivým a naše posádky prídu na miesto zásahu už chránení a neohrozujú seba ani ďalších pacientov. Toto je také negatívum, čo ja vidím.

Spomeniete si na nejaký príbeh, ktorý vám dlhodobo leží v hlave?...

pokračovanie II. časti

v budúcom čísle

(Jana Pohanková, foto ZZS)

OLO aj polícia ťahajú za kratší koniec

(Dokončenie zo str. 1)

Pomôže bazár nepotrebných vecí?

„Problematika regulácie nakladania s odpadom je upravená okrem zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch aj vo VZN hlavného mesta č. 6/2020. Okrem iného sa ním zakazuje pôvodcovi

priamo pred vchodom do hlavného zberného dvora, alebo v uliciach mesta. A tak jeho komplexné riešenie mesto i OLO ešte len hľadajú: „Áno, v spolupráci s mestom, mestskou časťou, mestskou políciou hľadáme vhodné formy regulácie javu, ktorý je popísaný,“ doplnila hovorkyňa

pred bránou nezastrašujú.

Čo na to polícia?

Zaujímalí sme sa teda, prečo miesto nestráži polícia, ktorá by zberačov odháňala, prípadne rovno pokutovala. „Komunikujeme aj o tejto možnosti,“ dozvedeli sme sa napokon. No v konečnom dôsledku pre

Na vyhodenie veľkého odpadu do zberného dvora čakajú autá Bratislavčanov v dlhom rade. To sa snažia využiť postávajúce skupinky.

odpadu znečisťovať stano- vište a okolie ukladaním odpadov mimo zberných nádob/kontajnerov a odpadkových košov alebo ukladaním odpadov, pre ktoré nie je stanovište určené. Napríklad objemný odpad, drobný stavebný odpad. Taktiež sa zakazuje komukolvek vyberať komunálny odpad alebo jeho jednotlivé vytriedené zložky zo zberných nádob/kontajnerov/zberných vriec inou ako oprávnenou osobou podľa § 2 ods. 16 tohto nariadenia,“ priblížila nám znenie zákona hovorkyňa OLO (Odvoz a likvidácia odpadu a.s.), ktoré na náš podnes reagovalo v kooperácii s magistrátom hlavného mesta.

Tak magistrát, ako aj mestská spoločnosť sú si problému so skupinami zberačov odpadu vedomí, a aj preto vznikla iniciatíva Mestský bazár a snaha o vybudovanie stabilného "reuse centra". Teda miesta, kde sa budú môcť občania zbavovať nepotrebných spotrebičov či vybavenia domácností, ktoré už nechcú, no stále sú použiteľné. Ani pri takomto projekte ale nie je jasné, či ním bude eliminované zberačstvo bieleho odpadu

Golejová.

Kamery sú, no pomôcť nevedia

Pravdou je, že zastaviť pouličných zberačov na dvorákach s ampliónmi bude náročné. No zarážajúci je skôr neriešený problém priamo pred vstupnou bránou na zberný dvor, ktorý pritom snímajú bezpečnostné kamery. „Súkromné bezpečnostné kamery (napr. kamery, ktoré využíva OLO na ochranu svojho majetku), môžu byť orientované len tak, aby nezaberali verejné priestranstvá. Dôvodom je ochrana osobných údajov. Kamery monitorujúce verejné priestranstvá majú presne vymedzený režim a môžu byť používané len oprávnenými subjektami (PZ, MsP),“ priblížila nám hovorkyňa OLO problematiku s kamerami, ktoré inými slovami, páchatelov

túto chvíľu asi nezostáva účinnejšie riešenie, než je vzdelávanie ľudí o tom, čo svojim konaním spôsobujú. Možno si skutočne nie každý uvedomuje, že darovaním svojho starého kusu nábytku či bieleho spotrebiča do rúk zberačom, iba podporujú vznik čiernych skládok vo voľnej prírode. „Edukovanie je samozrejme nevyhnutným nástrojom pre zlepšenie dodržiavania už dnes stanovených povinností a zákazov. Práve osvetou a budovaním trvalého reuse centra na území Bratislavy sa snažíme ľudí osloviť, aby nepotrebné, ale stále použiteľné veci nenosili na zberný dvor, ale ich darovali na ďalšie použitie a dali im tak druhú šancu,“ dodala na záver Linda Golejová z mestského podniku Odvoz a likvidácia odpadu a.s. Bratislava.

Veronika Trojanová

VASE

STAHOVANIE

PRE VÁS AJ VAŠU FIRMU

+421 948841313

www.vasestahovanie.sk

Jednota dôchodcov Slovenska:

"Zo strany samosprávneho kraja sa nestretávame s veľkou ústretovosťou."

Už tridsať rokov spríjemňujú a oživujú jeseň života svojim členom. Dôchodcov na Slovensku, ale aj v Bratislave pribúda a o členstvo v Jednote dôchodcov na Slovensku (JDS) je veľký záujem. Z celkového počtu 100-tisíc členov je takmer 10-tisíc iba v Bratislavskom kraji.

oblasti paličkovania, vyšívania, keramiky a maľovania na hodváb.

„Veľký ohlas medzi seniorami majú aj rôzne vedomostné súťaže, ktoré organizujeme v spolupráci s Európskym informačným centrom, krížovkárska súťaž, sudoku, šachy, rôzne kartové hry, petang a lukostrelba. Naši členovia dosahujú veľké úspechy v športe. Pani Monika Lipovská sa stala v roku 2020 majsterkou Slovenska v lukostrelbe. Členovia sa tešia

ale aj samotný chod organizácie výrazne ovplyvňuje prístup samospráv. V porovnaní s mestami a obcami na zvyšku Slovenska, nemá bratislavské JDS lepšie postavenie. Práve naopak. Na dedinách je spolupráca so starostami a predstaviteľmi samospráv vynikajúca. Podieľajú sa na organizovaní akcií a tiež na ich financovaní. Samotní dôchodcovia sa v obciach zapájajú vo väčšom množstve a aktívnejšie. Podľa Anny Királyovej „je to spôsobené aj menším množstvom príležitostí na aktivity. Napríklad tomu v Bratislave je veľa podujatí pre seniorov, aj mimo JDS.“

Miera podpory od samosprávy nie je odlišná len v rámci Slovenska, ale aj v rámci Bratislavy. Napríklad Staré Mesto poskytuje zdarma priestory Zichyho paláca pre akcie JDS. V Kultúrnom dome Ružinov tiež umožňujú dôchodcom realizovať rôzne udalosti. V tejto mestskej časti majú

s veľkou ústretovosťou, čo nám je nesmierne ľúto. Raz ročne nám poskytujú zdarma veľkú zasadačku na Krajskú prehliadku poézie prózy a vlastnej tvorby seniorov. Na tejto akcii sa zúčastňujú aj zástupcovia BSK. Dobrú spoluprácu ale máme s Miestnym úradom Bratislava Staré Mesto, ktoré nám vychádza v ústrety v rámci svojich možností. Tiež vysoko oceňujem ústretovosť pána starostu a vicestarostu mestskej časti Ružinov. Dobrá spolupráca je aj v Petržalke. V rámci ostatných bratislavských okresov je spolupráca na požadovanej úrovni. So samosprávami v Malackách, Pezinku a Senci máme tiež dobré partnerstvo,“ hovorí Anna Királyová.

Najväčším problémom sú financie

JDS zápasí so získaním financií na organizovanie akcií. Sú odkázaní na dotácie od Bratislavského samosprávneho kraja a miestnych zastupiteľstiev. Bohužiaľ, nie vždy sa stre-

zacie vykonávajú doma vo svojom byte. Niektoré základné organizácie sa tiež nemajú kde stretávať. Pokiaľ je pekné počasie, stretávajú sa vonku pri opekačkách. Keď je vonku zima, tak v reštauráciách, prípadne čajovniach. Iné základné organizácie sa stretávajú v priestoroch denných centier, závisí to však od ústretovosti vedúcich denných centier a na dohode s nimi.

Život staršej generácie je z roka na rok ťažší

Úlohou JDS je tiež pripomínať zákony týkajúce sa dôchodcov, spolupracovať a komunikovať s vládou za účelom zlepšenia životných podmienok pre seniorov. Veľké sklamanie a nedôvera voči vláde vyvolalo v senioroch nedodržanie prísľubov ohľadom výšky 13. dôchodkov a veku odchodu do dôchodku. Podľa Anny Királyovej „sá pred voľbami na seniorov všetci obracajú, ale žiaľ, po voľbách všetci zabudnú na sľuby, ktoré nám dali.“

Ďalším negatívnym javom, s ktorým sa dôchodcovia stretávajú je nedostatok odborných lekárov, vysoké poplatky za špeciálne vyšetrenia, doplatky za lieky a dlhé čakacie lehoty na odborné vyšetrenia. Ak dôchodca potrebuje navštíviť ortopéda v októbri, termín dostane až v júni nasledujúceho roka. Čakacia doba na mamografiu je dokonca až rok. Dôchodcovia nie sú lekármi vôbec uprednostňovaní. „Mnohokrát sa stretávame s veľkou neochotou a aroganciou zo strany zdravotných sestier a aj lekárov,“ hovorí Anna Királyová.

Nespokojnosť spôsobuje aj nedostupnosť a obmedzenia v rámci vchodov do budov a s tým súvisiaci prístup k službám a informáciám. Podľa Anny Királyovej „chýbajú bezbariérové prístupy, najmä v doprave, tiež v nemocniciach a úradoch. Dôchodcov trápi aj nedostatok verejných toaliet.“

V neposlednom rade sa kvalita života seniorov znižuje aj kvôli vzťahu mladých ľudí k nim. „Priepasť medzi mladou generáciou a seniorami sa žiaľ každým rokom prehĺbuje. Z toho dôvodu život staršej generácie nie je vôbec ľahký, ale z roka na rok ťažší. Neúcta mladých často prechádza až do hrubej arogancie. Mladí zabúdajú, že aj oni budú raz starí,“ uvádza Anna Királyová.

Anna Királyová

zo svojho bytu.

Členstvo v JDS ako možnosť seberealizácie, rekreácie, oddychu a stretávania sa

Odchodom na dôchodok život nekončí. Práve s množstvom voľna prichádza čas na uplatnenie nadobudnutých zručností a výmenu skúseností. Nielen túto príležitosť dostávajú seniori vďaka členstvu v JDS. Podľa predsedníčky KO Bratislava „seniori nechcú byť doma sami, preto využívajú možnosť stretávať sa s vekovo blízkymi ľuďmi.“

Bratislavská JDS ponúka svojim členom možnosť navštíviť rôzne kultúrne podujatia, múzeá, spoločné výlety, poznávacie zájazdy nielen v rámci Slovenska a Bratislavy, ale aj v zahraničí. Umelecky založení členovia prezentujú svoje nadanie na každoročnej Krajskej prehliadke seniorských speváckych súborov a na Krajskej súťaži v prednese poézie, prózy a vlastnej tvorby seniorov. Na svoje si prídu aj milovníci športu, ktorí sa môžu zapojiť do Krajských športových hier. Oblúbená je tiež výstava ručných prác, kde seniorky prezentujú svoje práce. Medzi žiadané činnosti patria krúžky

aj zo spoločných pobytov v kúpeľoch. Pre osamelých seniorov organizujeme spoločné vianočné aj veľkonočné pobyty. Oblúbené sú aj súťaže vo varení gulášu, kapustnice a tiež spoločné opekačky v prírode. Organizujeme aj rôzne besedy zamerané na bezpečnosť a ochranu zdravia seniorov,“ hovorí Anna Királyová.

Prístup k dôchodcom v jednotlivých mestských častiach je rozdielny

Realizáciu jednotlivých aktivít pod vedením JDS,

zriadenú Radu seniorov, ktorá sa podieľa na chode mestskej časti. Petržalka tiež poskytuje zdarma priestory v dome kultúry Zrkadlový háj pre akcie seniorov. Minulý rok sa podarilo v Petržalke vďaka ústretovosti starostu a vicestarostky získať samostatné priestory pre JDS.

„Čo sa týka spolupráce, je to veľmi rôznorodé. S Bratislavským samosprávnym krajom (BSK) máme podpísané Memorandum o spolupráci, ale žiaľ nestretávame sa zo strany BSK

távajú s ochotou a ústretovosťou. Na väčšie akcie sú v JDS nútení hľadať si sponzorov. Niektoré drobné akcie si dokážu zafinancovať z členských príspevkov. Podľa Anny Királyovej sú ďalším veľkým problémom priestory: „Všetky ostatné krajské organizácie majú poskytnuté priestory od mestského zastupiteľstva. My máme od Bratislavského samosprávneho kraja povolené len raz za dva mesiace organizovať zasadnutie predsedníctva v pivničných priestoroch. Agendu krajskej organi-

Nielen bratislavskí dôchodcovia, ale dôchodcovia na celom Slovensku pociťujú nedostatok sociálnych zariadení pre chorých a seniorov. Cenovo dostupných domovov sociálnych služieb a domovov dôchodcov je v Bratislave málo. Preto sú seniori často umiestňovaní do okolitých miest. Dôvodom na nespokojnosť je aj strata súkromia a komfortu v týchto zariadeniach. V jednej izbe sú zvyčajne umiestnení po troch, čo mnohí seniori ťažko znášajú.

Ako sa stať členom JDS?

- Zaslaním mailu na adresu: jds@jds.sk. Ústredie JDS prepošle požiadavku na príslušnú krajskú organizáciu, ktorá ju nasmeruje na jednu z vyše 1 200 základných organizácií.
- Prihlásiť sa priamo v základnej organizácii JDS v mieste trvalého bydliska.
- Ročný členský príspevok je vo výške 2 eur.

Monika Grznárová
(foto BK, archív JDS)

Dočká sa Bratislava nemocnice 21. storočia?

Aktuálny záber na rozostavňujúcu nemocnicu.

Vizualizácia novej nemocnice v lokalite Bory.

Bolo by zaujímavé nazrieť do hláv Slovákov, Bratislavčanov, čo si predstavujú, keď sa povie NEMOCNICA. Sú už aj na Slovensku pracoviská, ktoré idú s dobou a dokážu v pacientoch vyvolať úsmev na tvári, no väčšina v nás evokuje predstavy typu - sivé steny, padajúca omietka, plesne, plné čakárne, urgentný príjem, ktorý od pohľadu sám osobe zhoršuje stav pacienta. Bežný je aj obraz rodiacej matky bez súkromia, počúvajúcej pôrody iných žien za susednou plentou. Extrémne dôkazy o tom, že nemocnice potrebujú obmenu. Štátna nemocnica Rázsochy nemá zatiaľ ani základné kontúry. Preto nás zaujímalo, akú predstavu v nás podnieti a čo nové prinesie pacientom Nemocnica novej generácie Svet zdravia.

53-tisíc metrov štvorcových pre pacienta (staro)novej generácie

Je prvý jesenný deň, vydávame sa do mestskej časti Lamač, k stavbe, ktorá sa v budúcnosti stane výraznou architektonickou dominantou novej štvrte. A nielen to.

Budova umiestnená v západnej časti Bratislavy, má hrubú podlažnú plochu 53-tisíc metrov štvorcových. Stavba má potenciál byť miestom, ktoré spája príjemné prostredie, moderné pracoviská vybavené najnovšou technológiou a personál, ktorý sa bude školiť v modernom školicom centre priamo v budove nemocnice. Nová nemocnica bude v mnohých

špecializáciách „koncová“, to znamená, že ráta so starostlivosťou aj o **najnáročnejších pacientov**. Zatiaľ je však väčšina projektu len na papieri. Podľa pôvodných plánov súkromného investora by malo k **otvoreniu príst' v roku 2022**. V súčasnosti je však termín otázný.

Otvorenie sa určite posunie

Na stavbe je v čase našej návštevy čulý pracovný ruch. Pred pár mesiacmi tomu tak úplne nebolo.

Svet zdravia. Práce postupujú tak, aby sa uzavrela stavba z vonka, a aby bolo možné prejsť do zimného obdobia a riešiť stavebné práce vo vnútri budovy. Vyzerá to tak, že budovu už žiadny dážď a sneh neprekvapí.

Príjemné prostredie a dostatok svetla tiež liečia

Prostredie je často v nemocničných budovách ponuré až depresívne. Preto nás povzbudila predstava, že pre pacientov tejto ne-

pracujúce s ionizujúcim žiarením. „Vo väčšine nemocníc sú takéto zákroky realizované v uzavretých podzemných priestoroch, u nás budú mať personál aj pacienti komfort z denného svetla,“ vysvetľuje Vladimír Kumičák, projektový senior manažér Svet zdravia. Všetky tieto komponenty - svetlo, zeleň a prírodné materiály dokázateľne pôsobia na ľudskú psychiku a môžu spríjemniť pobyt pacienta v zdravotníckom zariadení.

bavenia novej inovatívnej liečebnej modality, ktorá zatiaľ na Slovensku nie je dostupná,“ informuje nás projektový manažér. Na rovnakom podlaží sa nachádza priestor, kde budú dominovať najnovšie technológie v príprave liekov. Vznikne tu centrálna **prípravovňa liečiv**. Po elektronickom predpise lekárom bude prístroj pripravovať dávky liekov na určitý čas osobitne pre každého pacienta. Tento postup minimalizuje možnosť ľudskej chyby pri podávaní liekov na absolútne minimum.

Flexibilitu kapacít v čase pandémie zabezpečia plávajúce lôžka

Ako možno tušiť, nejde o lôžka plávajúce na vode. Ide o systém, kedy sa lôžka budú dať flexibilne prelínať z jedného oddelenia na druhé podľa potrieb pacientov a nemocnice. Všetky lôžka budú k dispozícii pre všetkých špecialistov v nemocnici bez vymedzenia počtov pre jednotlivé oddelenia. V reálnom živote totiž nikdy nevieme, koľko pacientov s akými ťažkosťami budeme potrebovať do nemocnice prijať. Systém bude vyžadovať väčšiu flexibilitu hlavne od sestier, ktorá sa môže starať raz o pacienta so zlomenou nohou a inokedy s vysokým tlakom, vysvetľuje Vladimír Kumičák.

Jednolôžková izba s možnosťou ubytovania príbuzného je základ

Pacient sa poteší vyššiemu komfortu aj priamo na izbách. Tie by mali byť výluč-

ne jednolôžkové, no zároveň dosť priestorné na to, aby v nich mohla prespať aj blízka osoba. Izba bude mať rozťahovacie kreslá a vlastnú kúpeľňu.

Zachovanie intimity pacienta nemá byť len prémiovou záležitosťou

Následne nás zaujíma oblasť, ktorá sa netýka budovy, či nových technológií, skôr ide o základné potreby pacienta v 21. storočí. Občasná prax v nemocniciach je, že pred dverami výťahu stretneme pacienta, ktorého vezú na výkon, alebo z operačnej sály a je prikrytý plachtou a my ho vidíme. To výrazne zasahuje do intimity pacienta. Projektový manažér nás uistuje, že v tejto nemocnici by to nemalo byť štandardom. „Budova nemocnice je postavená tak, aby sa eliminovali nežiadúce stretnutia personálu, logistiky, či verejnosti s pacientom, a rovnako aby bola zachovaná integrita a intímnosť pacienta. Ako príklad uvediem výťahy. Z jednej strany je vstup pre medicínsky personál a z druhej strany vstup pre verejnosť. To znamená, že za normálnych okolností nebudem cestovať vo výťahu s lekárom a rovnako sa nestretnem ani s pacientom, ktorý bude prevážaný na výkon,“ spresňuje Vladimír Kumičák.

Väčšej intimity a pohodliu sa potešia aj budúce mamičky. Poskytnúť bezpečie a komfort ženám-rodičkám, má osem moderných pôrodných izieb.

(pokračovanie na str. 9)

Vizualizácia vestibulu/čakárne s modernou a multifunkčnou recepciou.

Pandémia koronavírusu stavebné práce pribrzdila. Táto veľká stavba má v portfóliu českej firmy ako aj dodávateľov z Rakúska, čo je v čase, keď sú hranice zatvorené komplikácia. „Teraz nasadzujeme všetky kapacity, aby sme dopady pandémie minimalizovali. Ako to však dopadne, bude záležať predovšetkým na ďalšom vývoji pandemickej situácie,“ konštatuje na úvod stretnutia **Ján Klimko**, projektový riaditeľ Nemocnice novej generácie

mocnice to môže byť inak. Na stavbe sme na začiatku jesene, napriek tomu preniká do budovy dostatok denného svetla. **Svetlo spolu so zelenými strechami a zeleňou** vo vnútorných átriách budú tvoriť prostredie, ktoré architekti nazývajú liečivé. Pred budovou je navyše vytvorená takzvaná terénna vlna. Terén je v niektorých častiach znížený tak, aby bolo dostatok svetla aj v prvom podzemnom podlaží, ktoré má slúžiť pre oddelenia

Nemocnica ponúkne unikátne pracovisko aj centrálnu prípravovňu liečiv

Členovia projektového tímu novej nemocnice nám predstavujú jednotlivé poschodia a miestnosti. Presúvame sa okolo betónových bunkrov so šírkou steny 1,5 metra, kde v budúcnosti môže vzniknúť unikátne pracovisko. „Máme tu ambíciu vytvoriť výnimočné pracovisko radiologickej onkológie, do ktorého zvažujeme nákup vy-

Dočká sa Bratislava nemocnice 21. storočia?

(Dokončenie zo str. 8)

Kľúčový je personál. Školiť sa bude mesiace dopredu

Hlavnou podmienkou kvalitnej starostlivosti o pacienta je dostatočné množstvo kvalifikovaného personálu. Ako dopadne pacient, ktorý vstúpi do nemocnice či ambulancie záleží nielen od kvalitných liekov a špičkových prístrojov, ale aj od toho, koľko a aký personál sa stará o tohto pacienta. Zdravotníckeho personálu je mo-

mentálne na trhu nedostatok a so situáciou sa bude musieť popasovať aj nová nemocnica.

Kľúčoví lekári, ktorých nemocnica priláka, sa budú pripravovať niekoľko mesiacov dopredu. Zdravot-

níci sa potrebujú naučiť rozumieť nemocnici, procesom, pracovať s nemocničným systémom, a teda so všetkými technológiami. **Vo vnútri nemocnice sa nachádza školiace centrum s operačnou sálou**, ktorá bude vybavená identicky ako ostré operačné sály, izba intenzívnej starostlivosti JIS, či lôžková izba pacienta. Kontinuálne sa pracuje s akademickou obcou, so školami a vzdelávať plánujú postupne aj lekárov a sestry v rámci celého Slovenska. Pre-

hliadku končíme na mieste, kde sme stáli v úvode stretnutia. V budúcnosti tu vyrastie ubytovňa pre sestričky. Je to ďalší benefit, ktorým chce nemocnica pritažnúť personál nielen zo Slovenska.

Súkromné zariadenie, ktoré má slúžiť všetkým

Hoci bude nemocnica súkromné zariadenie, otvorené bude pacientom v podmienkach verejného zdravotného poistenia. Nejde teda o exkluzívne

zariadenie, naopak má poslužiť všetkým obyvateľom Bratislavy a blízkeho okolia.

Nemocnica by mala dať prácu 1 200 zamestnancom, z čoho bude 250 lekárov, 450 sestier, 350 ostatného zdravotného personálu a 150 ďalších zamestnancov. Plánovaný rozpočet je 240 miliónov eur.

Jana Pohanková
(foto BK, viz. Svet zdravia)

Bytové domy

O najdôležitejšej úlohe zástupcov vlastníkov bytov

úlohe nehovorí, nedá sa prikázať, ani vynútiť. Bez jej plnenia na aspoň na akej – takej úrovni takmer nie je správa bytového domu možná. Veľkí správcovia spravujú desiatky domov na ňu väčšinou nemajú priestor. Nezamestnávajú dostatočný počet ľudí, ktorí by potom na jej plnenie mali čas. Počtom spravovaných domov menší správcovia na riešenie tejto úlohy na ňu čas môžu mať a ak ju plnia, určite je to úloha, ktorej plnenie

núť. Naopak, v domoch, kde je táto úloha plnená, je radosť bývať a vykonávať správu spoločného domu. Poznám však aj správcov, ktorí si na podporovanie plnenia tejto úlohy zástupcami vlastníkov vyhradili čas, venujú jej energiu a vracia sa im to v dobrých a funkčných vzťahoch so zástupcami vlastníkov ako aj v hladkom priebehu výkonu správy. „Klobúk dolu“ pred nimi. Túto úlohu nedokáže plniť každý zástupca alebo predsaďa spoločenstva vlastníkov. Na jej plnenie sú potrebné kvality, na ktoré sa málokto pozerá, keď sú títo ľudia do funkcií volení. K jej výkonu je potrebné byť v osobnom, písomnom alebo aj telefonickom kontakte s vlastníkmi aj nájomcami bytov v dome, venovať im čas, poznať ich ako ľudí, ich potreby a názory a dokázať ich ovplyvniť.

Tou úlohou je vytváranie spolupracujúceho tímu z vlastníkov bytov a užívateľov bytov v dome, komunity ľudí, ktorú vedú ich lídri zorganizovať do akcie. Ktorá dokáže komunikovať, na základe faktov a argumentov sa väčšinou rozhodovať, riešiť spory medzi jej členmi a s inými subjektmi.

Chce to vodcov, ktorí vedú počúvať a hovoriť k veci, odvážnych a pritom zdvo-

rilých k ľuďom, vytvárajúcich a rešpektujúcich pravidlá akceptovateľné pre väčšinu, hľadajúci pri každom probléme riešenia. Chce to vodcov – spájačov. Pracujúcich pre ľudí s čistotou a transparentnosťou svojich úmyslov. Ľudia totiž „kupujú“ od svojich vodcov hlavne to, prečo robia svoju prácu. To, čo robia, nie je až také dôležité preto, aby ich ľudia pozitívne vnímali a prijímali. V prvom rade ide o ich dôvody, motiváciu. Ak sa podarí zástupcom (a opäť je tu jedno či ide o Predsedov spoločenstiev alebo Zástupcov vlastníkov bytov podľa legislatívy) presvedčiť vlastníkov bytov o tom, že svoju prácu pre nich robia skutočne s ohľadom na záujmy všetkých, je tu veľký predpoklad, že väčšina im bude pomáhať a dokáže vytvoriť fungujúce spoločenstvo. A úmyselne píšem „presvedčiť“ a nie „presvedčiť“. Lebo to nie je o jednom skutku. Každodenne, pri každej robote pre ľudí si títo ľudia najviac všimajú, podvedome cítia, vnímajú, prečo druhý človek pre nich niečo robí.

Aj v najlepších tímoch sú rozdielne názory, možno až diametrálne odlišné. No a? To neznamená, že sa rozhodnutia aj v takých situáciách nemôžu prijímať. Ak sa v dome nájde

vodca – spájač. Faktom je, že ľudia „vodcom – spájačom“ plnenie ich úlohy takmer vôbec neľahčujú. Vodcovia tohto typu musia pracovať hlavne so svojimi emóciami, jednoducho – ovládať sa, teda kontrolovať si svoje emócie. A ovplyvňovať emócie iných ľudí argumentáciou, principiálnosťou pri stanovovaní a dodržiavaní dohodnutých pravidiel súčasne so záujmom o iných ľudí a s rešpektom k nim. Je potrebné si v bytových domoch všimáť ľudí s kvalitami vodcov – spájačov. Podporovať ich zo strany správcov bytových domov,

aby sa do funkcií zástupcov vlastníkov v bytových domoch dostávali a pomáhali im.

Lebo nič nie je dôležitejšie v bytových domoch ako vytváranie spolupracujúceho, komunikujúceho tímu ľudí z vlastníkov bytov, vedeného vodcom – spájačom schopným zorganizovať vlastníkov a nájomcov do akcie, keď je to potrebné. Aby správa bytového domu mohla fungovať k spokojnosti všetkých.

Ing. Miloslav Frečka,
Združenie pre lepšiu správu bytových domov

Distribúcia našich novín!

Vážení čitatelia, pokiaľ nebývate blízko lokality, kde si môžete Bratislavský kuriér vyzdvihnúť v jednom z našich stojanových miest alebo z iného dôvodu by ste radi dostávali naše noviny priamo do svojej schránky, napíšte nám na distribucia@bakurier.sk. Následne Vám pošleme krátky kontaktný formulár s podmienkami adresného doručovania.

Pokiaľ by ste nám chceli pomôcť s distribúciou vo Vašej lokalite, či už celej mestskej časti, štvrti, bloku, alebo povedzme len v bytovom dome, tiež nám dajte vedieť na email distribucia@bakurier.sk. Následne Vám pošleme podmienky spolupráce v závislosti na predpokladanom objeme výtlačkov.

TRÁPI VÁS alebo VAŠE DETI

ZLÝ SPÁNOK ?

PREČÍTAJTE SI OSVEDČENÉ RIEŠENIA BEZ LIEKOV

www.dracie-zily.sk

ZĽAVA 50%

Profesionálne merania Geopatogénnych Zón - celá SR

Bude v uliciach Bratislavy menej ľudí bez strechy nad hlavou?

(Dokončenie zo str. 1)

Verejnosť vníma negatívne hlavne tie typy ľudí bez domova, ktorí sú nepriateľskí, zhromažďujú sa na uliciach a pijú alkohol. Podľa Alexandry Károvej z OZ Vagus ide o ľudí, ktorí žijú na ulici desiatky rokov: „Ak sa aj snažia dostať z ulice, sú na to sami. Nemajú rodinu, ani priateľov, nikoho, kto by ich na ceste podržal. Ak človek príde o prácu, nemá kde bývať, nemôže si platiť zdravotné a sociálne poistenie. Človek ochorí, zdravotný stav sa mu zhoršuje, nevie si nájsť ani brigádu. Je sám, ukradnú mu občiansky. Takto sa to opakuje. Človek často stratí nádej, že sa to vôbec podarí. Veľakrát je rezignovaný, nemá sa prečo snažiť, nič ho nečaká. Nemá víziu, že keď sa mu to podarí, tak uvidí svoju rodinu alebo sa bude môcť vrátiť domov. Vtedy sa stáva východiskom alkohol. Zatiaľ som nestretla človeka, ktorý by bol spokojný s takýmto spôsobom života.“

Chýba prevenčný systém

Štatistika z roku 2016 hovorí, že na Slovensku žije 26 tisíc ľudí na ulici. A ďalším 4-8 % hrozí vylúčenie z bývania. Podľa vyjadrenia mesta a minuloročného sčítania žije v hlavnom meste najmenej dvetisíc ľudí bez domova, z toho takmer tristo je detí. Skutočný počet ľudí v Bratislave bez strechy nad hlavou je podľa OZ Vagus až 4,5 tisíc. Príčinou je, že na Slovensku dodnes neexistuje prevenčný systém, ktorý by zabránil, aby sa ľudia vôbec na ulicu dostali. Združenia, ktoré sa tejto téme venujú, sa zameriavajú na ľudí, ktorí už na ulici žijú.

V porovnaní so zahraničím je Slovensko pozadu hlavne v prevencii. Služby denných centier a nocľahární sú podobné aj mimo našej krajiny. Podľa Alexandry Károvej by sme si mali brať príklad zo severských štátov: „Ak tam neplatí človek nájom alebo elektrinu, na dvere mu zaklope sociálny pracovník a zisťuje, čo

sa deje. Či niekto zomrel v rodine alebo prišiel o prácu. V takom prípade štát človeka oddlží. Po roku dlh začne splácať. Človek nepríde o bývanie.“ Takýto proces je finanč-

robiť svoju prácu kvalitne a boli schopní rozširovať svoje kapacity smerom k práci s ľuďmi bez domova.“ uviedla hovorkyňa hlavného mesta Katarína Rajčanová.

Najnovšie sa OZ Vagus podarilo získať spoluprácu s mestskou časťou Rača, ktorá poskytne dva byty na prenájom ľuďom bez domova. „Snažíme sa osloviť

ne, časovo, aj personálne menej náročný pre štát, aj pre občana. Ak už niekto o bývanie príde, získa ho späť len veľmi ťažko. Na Slovensku rovno pridete o byt. Prevencia je vždy lacnejšia. Štát na to má spôsoby ako to vyriešiť. Zatiaľ sa na to nikto nezameral.“

Ako sa na odstránení bezdomovectva podieľa mesto a mestské časti?

Každé mesto má zo zákona povinnosť spravovať nízkoprahové centrum a terénnu sociálnu prácu. Keďže mesto túto prácu nerobí, objednáva si neverejných poskytovateľov. Medzi inými je to OZ Vagus, ktorému financuje projekt denného centra aj streetworku. V roku 2019 išlo z mestskej kasy na občianske združenia a neziskové organizácie zaoberajúce sa bezdomovectvom 500-tisíc eur a v roku 2020 to bolo 550-tisíc eur. V najbližšej dobe chce mesto spustiť ďalšie nástroje pre ukončenie bezdomovectva a prevenciu vzniku bezdomovectva. „Už v tejto chvíli mesto nad rámec svojich zákonných povinností prispieva grantovou výzvou pre prevenciu a ukončenie bezdomovectva neziskovým organizáciám, aby mohli

Podiel mestských častí na odstraňovaní bezdomovectva závisí od jej polohy. Mestské časti sa finančne podieľajú hlavne na terén-

aj iné mestské časti, ale je to pre nich novinka, je to dlhý proces. Najskôr projekt musí prejsť cez finančné oddelenie, potom cez

nej sociálnej práci. Denné centrum Domec pre ľudí bez domova je zriadené na Mýtnej ulici v Starom Meste. Preto je ťažké presvedčiť ostatné mestské časti, aby ho tiež financovali. Podľa Alexandry Károvej je ale dôležité neodstrkovať služby pre ľudí bez domova na okraj mesta: „Hrozilo by, že by ľudia dostali pokutu, ak by museli cestovať hromadnou dopravou. Preto sme radi, že sme získali túto budovu.“

bytové oddelenie, potom to musí chcieť starosta. Ten musí povedať, že jeden byt by mohli poskytnúť na tieto účely a až potom to schvaľuje miestne zastupiteľstvo,“ hovorí Alexandra Kárová.

Najskôr bývanie, potom dôstojný život

Pozitívnu zmenou v starostlivosti a ľudí bez domova je pohľad na bývanie. Mesto vyčlenilo 9 bytov, ktoré má v správe magis-

trát a v ktorých budú bývať ľudia bez strechy nad hlavou. Okrem bývania vďaka sociálnemu poradenstvu môžu riešiť svoju sociálnu situáciu. OZ Vagus má v správe už desať takýchto bytov. Pridávajú sa aj ďalšie združenia, ktoré zhánajú byty za týmto účelom.

Dostupné bývanie alebo „housing first“ je koncept, podľa ktorého ak má človek splnenú základnú potrebu bývania, môže sa venovať riešeniu ďalších problémov. Je to spôsob odstránenia bezdomovectva. Podľa hovorkyne Bratislavy Kataríny Rajčanovej „Bratislava pilotuje prístup housing first ako prvé mesto na Slovensku a jeho súčasťou je aj podrobná evaluácia jeho prínosu. Pokiaľ sa projekt ukáže ako úspešný, plánujeme jeho rozšírenie a zavedenie do systému pridelovania mestských bytov. Je dôležité si uvedomiť, že mesto má v tejto chvíli obmedzený počet bytov a aj keď pracuje na rozšírení

zasadne odborná komisia, ktorá návrhy zhodnotí a vyberie domácnosti, ktoré byt získajú. Prví nájomníci by sa mohli nasťahovať už v novembri.

Riešenie bezdomovectva má pozitívne ekonomické a morálne dopady

Analýza OZ Vagus a Inštitútu environmentálnej politiky ukázala, že sociálna práca s ľuďmi bez domova má ekonomické dopady na verejné financie. Za 1 investované euro do neziskových organizácií sa štátu vráti až 12 eur. Služby sociálnej intervencie majú výrazný dopad na ekonomiku u ľudí v produktívnom veku. U nich je ešte šanca, že keď sa postaví na vlastné nohy, budú môcť prispievať do štátneho rozpočtu. Najdôležitejšia služba, ktorú poskytuje OZ Vagus je preto ošetrovanie. „Tým, že ľudia si neplatia zdravotné poistenie, nemajú nárok na zdravotné ošetrovanie. Nemôžu prísť k lekárovi s chrípkou. Môže pre nich prísť sanitka alebo ísť na centrálny príjem len ak sú v ohrození života. Všetko, čo sa deje pred tým, robíme my. Ošetrujeme ich. Preto klient neskončí v nemocnici a nemusia mu amputovať nohu, čo je bežná vec. V zime spia vonku, majú omrzliny. Ak sa to nerieši, tak to končí amputáciou. Tým, že my ošetrujeme ľudí, tým znižujeme výdavky na starostlivosť. Iné výdavky dá štát na to previazanie rany a iné na operáciu,“ hovorí Alexandra Kárová. Poradenstvom a pravidelnou komunikáciou s ľuďmi bez domova sa tiež znižujú výjazdy polície a sanitiek.

Okrem pozitívneho ekonomického dopadu, má starostlivosť o ľudí bez domova aj ľudský rozmer. Podľa Alexandry Károvej „vďaka tomu, že sa nám podarí niekoho umiestniť do domova dôchodcov, do nemocnice alebo útulku, môže ten človek dôstojne zomrieť. Nezomrie na ulici.“

Monika Grznárová
foto archív BK

Strážte si sánku!

Peugeot 3008 HYBRID4 je mimoriadne dôležitý.

Dôležitý, pretože je jedinou možnosťou, ako môžete mať v 3008-ke pohon všetkých štyroch kolies a dôležitý pretože je plug-in hybrid a ako taký má aktuálne v modelovej ponuke 3008 najnižšie normované emisie CO₂, takže ich Peugeot potrebuje predávať „viac ako soľ“. Pre úplnosť doplním, že Francúzi ponúkajú dve plug-in hybridné verzie modelu 3008. Jednu už spomínanú s poho-

nom všetkých štyroch kolies a jednu s pohonom predných kolies. Samotný hybridný systém pozostáva z 1,6-litrového preplňovaného benzínového motora PureTech, predného elektromotora, zadného elektromotora a vysokonapäťového akumulátora s kapacitou 13,2 kWh. Plus, samozrejme, potrebnej elektroniky a 8-stupňového automatu. Akumulátor je pod zadnými sedadlami, takže neuberá z kufra ani z priestoru pre posádku. S autom sa nám na elektrinu v jed-

nom kuse podarilo najazdiť 40 – 45 km, podľa WLTP to malo byť 52, čo nie je zlé. Dobitie akumulátora z konektora Mennekes 2 trvá zhruba dve a štvrt hodiny. Ale nič sa nestane ani vtedy, keď vám dôjde šťava v akumulátore a nemáte nablízku nabíjaciu stanicu. Auto jednodu-

cho prepne do hybridného režimu, kde už ide na kombináciu benzínového motora, jedného alebo druhého elektromotora, prípadne oboch elektromotorov naraz. A samozrejme, krátku vzdialenosť aj v hybridnom režime prejde na čistú elektrinu. Zdá sa vám to ako ďalší ekonezmysel? Tak čítajte ďalej a strážte si sánku, aby vám nepadla. Celkový systémový

výkon 300 koní, zrýchlenie z nuly na stovku za 5,9 sekundy a maximálna rýchlosť 240 km/h. Čo poviete? Dost dobré, však? A to všetko pri spotrebe 6,3 l/100 km!

Nie je hybrid ako hybrid

Vyznáte sa v hybridoch? Ktorý je ktorý?

V skratke by sa dalo povedať, že mild-hybrid je len pokročilejší typ známeho štart-stop systému. Malý elektromotor síce dokáže rekuperovať kinetickú energiu a dokáže aj pomôcť spaľovaciemu motoru, ale nedokáže auto poháňať sám. O pohon sa neustále stará klasický spaľovací motor.

Full-hybrid má väčší a výkonnejší elektromotor a už dokáže ísť na elektrický pohon, avšak iba krátku vzdialenosť – v jednom kuse zhruba 1 – 2 km. O pohon sa stará spaľovací motor, elektromotor alebo ich kombinácia,

v závislosti od aktuálnych podmienok. Vďaka schopnosti rekuperácie sa časť energie pri brzdení, alebo jazde z kopca vracia späť do batérie a tak vie po nejakej čase full-hybrid opäť ísť na čisto elektrický pohon.

Plug-in hybrid je technicky podobný full-hybridu, má však ešte silnejší elektromotor a najmä výrazne väčší akumulátor. Ten mu dáva rádovo dlhší dojazd na elektrinu – obvykle okolo 50 km. Akumulátor však treba nabíjať z externého zdroja. Keď to nebudete robiť, potom sa bude

správať rovnako ako hybrid, na elektrinu prejde iba pár km.

Elektrické SUV z Česka

Škoda Enyaq iV vsádza na staro-novú koncepciu pohonu značky.

To znamená, že batéria je uložená v podlahe auta a elektromotor nad zadnou nápravou. Záujem-

covia si budú môcť vybrať spomedzi štyroch výkonných stupňov, dvoch veľkostí batérie, dvoch elektromotorov a k dispozícii bude aj pohon všetkých kolies. Vo výbave, samozrejme, nechýbajú moderní asistenti vrátane protikolízneho systému, adaptívneho tempomatu, udržiavania vozidla v jazdnom pruhu či výstrahy pri vystupovaní. Momentálne všetko nasvedčuje tomu, že základnou verziou Eny-

aq u slovenský trh bude tá s označením iV 60 s batériou s kapacitou 62 kWh, dojazdom 390 km a výkonom elektromotora 132 kW. Bude stáť 39 490 €. Naopak, top

verzia Enyaq iV 80 má akumulátor s kapacitou 82 kWh, elektromotor 150 kW a dojazd až 510 kilometrov a v základe bude stáť 46 990 €.

Novinky

Magnet pre oči

Hyundai Tucson šokuje výzorom štvrtej generácie. Koncom roka k nám dorazia verzie so spaľovacími motormi. Prekvapením je aj stvárnenie interiéru. Informačný a prístrojový systém tvoria dve obrazovky. Vrcholom ponuky bude plug-in hybrid (170 kW) s možnosťou pohonu 4x4, nebudú chýbať ani verzie benzínové a naftové.

Plod spolupráce

Suzuki Swace rozširuje paletu značky. Vznikol v spolupráci s Toyotou. Nové kombi disponuje full-hybridným pohonom a spotrebou 4,3 – 4,9 l/100 km. Systémový výkon spolupráce elektrického a benzínového motora je 90 kW. Pekný kombík odvezie 595 – 1 606 litrov batožiny. Na trh novinka dorazí ešte v tomto roku.

Nový SUV kompak

Opel Mokka je prvý model s prednou časťou vychádzajúcou zo štúdií. Mokka okrem elektrickej prináša aj verzie so spaľovacími motormi. Základom je benzínový trojvalec 1,2 l.

Nasleduje turbodiesel a spomínaný elektromotor má dojazd 320 km. Voči predchodkyni je nová Mokka ľahšia o 120 kg.

Minimum a maximum

Mercedes-Benz EQV 300. Nulové emisie, minimálne

prevádzkové náklady, maximálna inteligencia, maximálne pohodlie.

V Mercedes-Benz EQV to všetko môžete mať. Začnem nulovými emisiami. EQV je elektrická verzia triedy V. Poháňa ho elektromotor s výkonom 70 kW, krátkodobý až 150 kW, a ten nemá žiadne priame emisie. Dojazd vo WLTP je až 357 km. Budem pokračovať minimálnymi prevádzkovými nákladmi. Náklady na kilometer sú nižšie ako pri klasickej triede V a ušetríte aj na servise. Pod pojmom maximálna inteligencia rozumiem množstvo vychytá-

vok spojených s elektrickým pohonom. Keď napríklad auto vie, že sa bude nabíjať, tak pár minút pred príchodom na nabíjaciu stanicu začne pripravovať akumulátor, aby sa hneď od prvého momentu mohol nabíjať maximálnym výkonom. A maximálne pohodlie? Mám na mysli priestorovú ponuku, kvalitné materiály, výbavu, komfortný podvozok, ale aj pokoj na duši, ktorý vám dodáva vedomie, že sedíte v jednom z najbezpečnejších áut danej triedy.

Rubriku pripravuje **AUTO MAGAZÍN**, najčítanejší motoristický časopis na Slovensku

automagazin.sk

youtube | Auto magazín

facebook | automagazin.sk

instagram | automagazin.sk

**auto
magazín**

Ludia v Bratislave chcú pomáhať

Bratislavské dobrovoľnícke centrum (BDC) funguje v hlavnom meste od roku 2013. Jeho funkciou je prepájať organizácie s ľuďmi, ktorí chcú nezištne pomáhať. Takých je v Bratislave viac ako dosť. Doučujú deti z krízových centier, sprevádzajú zahraničných turistov, kosia alebo maľujú vonkajšie priestory. Vyskúšať si dobrovoľníctvo a zažiť ho na vlastnej koži mohli Bratislavčania počas Týždňa dobrovoľníctva v termíne od **16. do 22. septembra**.

Dobrovoľníctvo sa dá realizovať na milión spôsobov

„Dobrovoľníctvo je nezištné venovanie svojho času, vedomostí a znalostí iným. Či už komunitám, ľuďom, zvieratám alebo životnému prostrediu. Podstatou je, že človek tieto činnosti vykonáva nezištne,“ uvádza Michaela Bagalová z BDC. V dobrovoľníctve nemusí ísť len o fyzickú prácu. Najväčší záujem je o prácu v sociálnej oblasti. Ako hovorí Michaela Bagalová z BDC: „dobrovoľníci napríklad robia spoločnosť seniorom, rozprávajú sa s nimi alebo ich zoberú na kávu. Oni si to veľmi cenia. Alebo chodia vyplňať voľný čas klientom v domovoch sociálnych služieb. Či hrajú spoločenské hry s ľuďmi bez domova.“

Dobrovoľníkom sa môže stať úplne každý. Podľa Michaely Bagalovej z BDC je však podstatné si optimálne zadeliť čas: „To je tá veľičina, ktorá sa nedá vrátiť späť a ktorú máme len jednu. Takže musíme pracovať s tým, čo máme. Keď to úmerne rozdelíte medzi rodinu, prácu, koníčky a zostane tam hodina týždenne, tak je to fajn. Máme takých nadšencov, ktorí prichádzajú a horlivo chcú všetko robiť. Ale tak ako rýchlo to prichádza, tak to aj odíde. Čas človek nenafúkne.“ Ideálny čas strávený dobrovoľníctvom sú dve, maximálne 4 hodiny týždenne.

Kto sú bratislavskí dobrovoľníci?

Do dobrovoľníctva sa v hlavnom meste zapájajú takmer všetky vekové kategórie. Medzi najmladších dobrovoľníkov patria stredoškólači, ktorí súťažajú o Cenu vojvodu z Edinburghu. V rámci tohto programu môže byť jednou z úloh

študentov robiť dobrovoľníka. V centre im vytvoria ponuku na mieru. Mladí študenti tak získajú prehľad o dobrovoľníctve. Ďalšou skupinou sú študenti vysokých škôl, ktorí chcú získať skúsenosti. Zapájajú sa do programu Tourist Angels a stávajú sa sprievodcami pre zahraničných turistov. Zároveň podporujú a rozvíjajú cestovný ruch v Bratislave. Ďalšou skupinou sú dospelí, ktorí napríklad doučujú deti v krízových centrách v rámci programu Som tu pre Teba. Liliana Rástocká sa už viac ako tri roky pravidelne raz do týždňa učí s deťmi v jednom z brati-

slavských krízových centier: „Nie je to len o doučovaní. Často je to viac. Narážam na iné problémy, ktoré to dieťa má. Mojou úlohou ako dobrovoľníčky je aj celkovo podporovať to dieťa a pripraviť ho na život. Aby sa nevyhýbalo povinnosti a naučiť ho učiť sa a systematicky sa pripravovať. Ale aj zvládať každodenné trápenia.“ Dobrovoľníctvo je voľba aj pre nezamestnaných. „Sú to ľudia, ktorí stratili pracovné návyky. Dobrovoľníctvom sa naštartujú. Musia niekam ísť. Mali sme tu ženu, ktorá vyhorela a nechcela sa vrátiť do práce. Začala s dobrovoľ-

níctvom a robila arteterapiu pre ľudí so psychickým poruchami,“ hovorí Michaela Bagalová z BDC.

V Bratislave máme aj dobrovoľníkov zo zahraničia, ktorí sem prichádzajú na dobudnúť skúsenosti. Momentálne v BDC evidujú dobrovoľníkov z Francúzska, Litvy a Cypru. Skupinu najstarších dobrovoľníkov tvoria seniori, ktorí v rámci programu Čítankovo čítajú deťom v škôlkach rozprávky.

Aj mestské časti potrebujú dobrovoľníkov

BDC spolupracuje s takmer všetkými mestskými časťami. Najviac ponúk pre dobrovoľníkov je v Starom Meste, v Novom Meste a v Rusovciach. Dobrovoľníkov najčastejšie využívajú na manuálne činnosti ako čistenie, hrabanie, kosenie a natieranie. „Keď vypukla prvá vlna koronakrízy, najaktívnejší boli v Karlovej Vsi a v Dúbravke. Karlova Ves špeciálne vytvorila webovú

stránku, kde občania písali a ponúkali adresnú pomoc. Nosili spoluobčanom jedlo, rúška atď,“ hovorí Michaela Bagalová z BDC.

Bratislava sa zmenila na mesto dobrých skutkov

V hlavnom meste sa Bratislavčania zapojili do celoslovenskej kampane Týždeň dobrovoľníctva už po šiestykrát. Aj napriek prísny opatreniam sa podujatia zúčastnilo viac ako 480 dobrovoľníkov, ktorí aj tento rok dokázali že dobré skutky sa dejú. Spoločne odpracovali a venovali neziskovým organizáciám v Bratislavskom kraji 1.830 dobrovoľníckych hodín. Aktivity pre dobrovoľníkov pripravilo viac ako 50 neziskových organizácií. Okrem tradičných, obľúbených dobrovoľníckych aktivít ako je maľovanie, kosenie a sadenie sa dobrovoľníci mohli zapojiť aj do nových aktivít. „Spolu s dobrovoľníkmi sme postavili altánok pre ľudí bez domova, vytvorili bosoňohý chodník z pneumatík pre deti z materského centra a pomohli sme aj s budovaním nového parku v Novej Cvernovke,“ hodnotí riaditeľka BDC Gabriela Podmaková.

Monika Grznárová
foto BDC

— INZERCIA —

NA ZÁPADE
VSTÁVAME VŽDY
S DOBROU
NÁLADOU

BRATISLAVA 93.3 | 94.9 | 101.1 NITRA 101.0

"Situácia nás prinútila byť viac v spojení s prírodou a mnohí objavili tento úžasný dar."

Každý týždeň sa nám prihovára z televíznej obrazovky s reláciou Na chalupe. Do mnohých domácností sa tak aspoň na hodinku vkradne pohoda, pokoj a ingrediencia vidieka, ktorú máme mnohí v krvi, ale je prekrytá mestským stresom a dynamikou. Reč je o **Kataríne Jesenskej, autorku a producentke relácie Na chalupe a moderátorke TV JOJ, ktorá so svojou reláciou už roky patrí na vrchol rebríčkov sledovanosti.**

Katka, ste Bratislavčanka, hoci ten, kto Vás nepozná bližšie, asi ťažko by tomu uveril. Relácia Na chalupe, s ktorou ste veľmi úspešná, dokonale maskuje tieto Vaše korene. Kde ste vyrastali, v ktorej mestskej časti?

Vyrastala som v Starom Meste. Na ZŠ som chodila na Hlbokú, mala som to 5 minút od domu, takisto ako aj Sokolovňu, kam som zase chodila na tréningy športovej gymnastiky. Neskôr som chodila na gymnázium na Vazovovej ulici. Všetko som mala poruke a život sa tak zdal byť oveľa jednoduchší. Zmenilo sa toho veľa už len z pohľadu času, ktorý odvtedy uplynul. Prežila som tam detstvo, toto miesto vo mne vždy vyvoláva nostalgiu.

Mestské dieťa a vzťah k prírode a vidieku? Ako sa tieto dva svety našli?

Rada som chodievala do Horského parku - príroda ma vždy fascinovala. Víkendy a letné

prázdniny som s rodičmi trávila viac-menej na chalupe. Mala som rok, keď ju rodičia kúpili a v tom čase tam nebola ani voda a ani toaleta. Len latrína v lese. Ale aj to malo svoje čaro, i keď to bolo náročné. Nosiť vodu zo studne, káľať drevo, kosiť klasickou kosou, polievať záhradu s vedrami dažďovej vody... Pre dieťa to je veľké dobrodružstvo. Pamätám si, ako sa tam rodičia vždy narobili, ale vždy sa tam radi vracali, bol to pre nich relax. Dnes, keď už nie sú medzi nami, často si s deťmi spomíname na rôzne situácie, keď sme tam trávili čas všetci spolu.

Ani prízvuk nemáte tvrdý bratislavský, máte rodinnú históriu niekde na Slovensku alebo je to len dokonalá práca rečových pedagógov na vysokej škole?

Ďakujem, to je od Vás milé. Som rodená Bratislavčanka a napriek tomu, že mám vyštudovanú divadelnú fakultu, kde nás "cepovali" za výslovnosť a mäkkčenie - aj mne sa občas podarí "pritvrdiť", ale dávam si na to pozor

vzhľadom na to, že tvorím reláciu, ktorá je zameraná na Slovensko a slovenčina ho tiež reprezentuje. Naš jazyk je krásny a ja ho mám vo veľkej úcte. Moja mama učila slovenčinu na vysokej škole, mala som dobrý základ.

Z roka trávite zrejme veľký čas mimo domova, nakrúcate po celom Slovensku, je to náročné? Dá sa povedať, že pokiaľ iní si chodia na vidiek oddýchnuť, Vy, takpovediac denne pracujúca na vidieku, si chodíte oddýchnuť do Bratislavy? Alebo vyrážate na víkend opäť smerom na chalupu, tú svoju?

Cestovanie je neoddeliteľnou súčasťou mojej práce a je pravda, že veľa času strávim na cestách. V deň nakrúcania často sedím v priemere 5-7 hodín v aute, ale v tom čase tiež pracujem - triedim si témy, reagujem na divácke otázky, posťujem príspevky a fotografie z nakrúcania na sociálne siete, komunikujem s divákmi a plánujem ďalšie reportáže. Na chalupe je formát, ktorý si vyžaduje

nielen čas, ale aj inšpiráciu. A tú mi zase vo veľkej miere poskytujú moje vlastné skúsenosti, z ktorých čerpám. Áno, paradoxne mám na vlastnú chalupu oveľa menej času ako predtým, ale keďže tam chodievame aj nakrúcať, som s ňou v stálom kontakte. A keď mám voľný víkend, idem tam dobehnúť zameškané. Lebo ako to každý chalupár vie, vždy je čo opravovať, zveľaďovať, upratať, stromy orezať či niečo posadiť. Je to najmä o aktívnom relaxe a ten mi vyhovuje. Potom idem za odmenu na prechádzku do prírody, ktorú mám hneď za dverami chalupy. To prostredie samo o sebe je pre mňa liečivé. Slovensko mám prejdené krížom-krážom, ale Kopanice sú moja srdcovka.

Vráťme sa ešte k Bratislave. Ako vnímate jej rozvoj a premenu? Cítiť kontrast vidieka a veľkomesta čoraz väčšími alebo je to závislé skôr od toho, či niekto býva v Petržalke alebo v Devíne povedzme. Každopádne to zrýchlené tempo je asi v celej Bratislave úplne iné ako inde.

Nedávno som prechádzala okolo Lekárne u Salvatora na Panskej ulici, ktorá bola zavretá myslím od roku 1995 a veľmi ma potešilo, že mesto v priestoroch lekárne nainštalovalo výstavu, ktorá bude prostredníctvom starých fotografií pripomínať atmosféru tohto miesta. Chodievala som tam s rodičmi ako dieťa, neskôr ako študentka a na tú špecifickú vôňu nikdy nezabudnem.

Za mojich študentských čias ešte neexistovali nákupné centrá, tak sme väčšinu času trávili v blízkom okolí - buď v Horskom parku (vrátane Funusu, ktorý doposiaľ funguje a chodili tam vraj ešte štúrovci), na Slavíne alebo v meste, kde sme poznali snáď každý kút. Ja som mala to šťastie, že VŠMU, ktorú som navštevovala, bola priamo v centre na Ventúrskej ulici, takže v Starom Meste som strávila aj celý študentský život. Bratislava sa za posledné roky veľmi zmenila - centrum mesta sa

Katarína Jesenská

postupne rozširuje a Staré Mesto ako jadro Bratislavy skutočne opeknelo.

Čo ma až tak neteší, je pretlak administratívnych a obchodných centier, ktoré nielen mesto doslova zahlcujú, ale svojim spôsobom odvádzajú pozornosť najmä mladých ľudí od jeho histórie, ale aj od prírody a ticha. Nákupné centrá sa stali centrom spoločenského života a to je škoda.

V neposlednom rade, kontrast medzi mestom a vidiekom je evidentný najmä kvôli rozdielnemu životnému štýlu. Na vidieku je ten život pomalší, menej hektický - ľudia tam prirodzene žijú viac v súlade s prírodou a to sa prirodzene odráža aj v architektúre a infraštruktúre.

Nakrúcali ste už aj v hlavnom meste na nejakej chalupe? Prípadne ako najbližšie?

A viete, že áno? Spisovateľ Jožko Banáš si na pozemku vedľa svojho domu v Bratislave postavil malý domček, kde píše a hrá na gitare. Chalupa nemusí byť ďaleko, aby ste sa tam ako na chalupe cítili.

Čo sa týka chalupárov,

prevažne tomuto koníčku človek zasväť svoj voľný čas až v istom veku, ako keby človek pochopil až v istom veku, čo mu dokáže chalupa poskytnúť - hodnotovo, ale aj v ostatných smeroch.

Toto možno platilo v minulosti. Z môjho pohľadu sa za posledných 10 - 15 rokov situácia zmenila. Pomer medzi mladými a staršími chalupármi sa podstatne vyrovnal. Stretávam sa s mladými rodinami, ktoré sa dokonca časom rozhodli presťahovať s malými deťmi z mesta na vidiek často do tradičného staršieho domu, ktorý si postupne rekonštruujú. Návrat k jednoduchšiemu a pokojnejšiemu, častejšie menej spotrebnému a sebestačnému spôsobu života je dnes evidentný. Ten ozajstný pokoj a ticho v meste nenájdete, ten je v prírode... Mnoho ľudí si to uvedomilo a stále uvedomuje aj vďaka súčasnej situácii, keď boli doslova nútení vyjsť do prírody, nakoľko bolo všetko zavreté, vrátane nákupných centier. A mnohí z nich si potom povedali: prečo sem vlastne nechodím častejšie...?

(pk, foto archív K. Jesenská)

Roman Bomboš:

"Obrátená pyramída je už kus môjho ja."

Pet Shop Boys a It's A Sin...

A odmenou je aj to, že sa stretávaš so zaujímavými ľuďmi z bran-
dže...

Ak by mi

Nedávno získal piatykrát po sebe cenu pre Najlepší hudobného redaktora na Slovensku. V máji oslávil štvrtstoročie v Slovenskom rozhlasu. Dve desaťročia mu zvonil budík o štvrtej ráno, pretože Roman Bomboš (49) bol najdlhšie pôsobiacim moderátorom ráneho vysielania na Slovensku.

sa, vtedy som bol rád, že v tom čase boli ešte ulice prázdne a semaforey väčša vypnuté, pretože som sa stával pretekárom na Veľkej cene Bratislavy. Našťastie, nemám to do rozhlasu ďaleko.

Už 25 rokov moderuješ v rádiu, okrem toho si scenáristom i moderátorom veľkých podujatí, ktoré sú väčša spojené s hudbou. Kedy sa u teba zrodila táto "láska"?

Je to iba pár dní, čo si po dvadsiatich rokoch prešiel z ráneho vysielania do poobed-

ň a jšieho vysielacieho času. A tak možno aj pre tých nástupov. Dá sa zvyknúť na budík o štvrtej?

Už som ho ani nepotreboval, budím sa automaticky. Dokonca aj počas víkendov, keď nevysielam, otvorím oči a viem, že sú štyri. Tým pravidelným vstávaním sa vytvorila rutina, ale neprekáža mi to, aspoň mám dlhší deň.

Nikdy si na vysielanie nezaspal?

To zasa nie (smiech)! Stalo

Od malička. Keď som bol malý, tak som si na magnetofón nahrával vlastnú Veľkú cenu Eurovízie a

niekto v puberte povedal, že sa s mojimi idolmi stretnem osobne a porozprávam sa, tak by som mu určite neveril. Ale aj za to vďačím rozhlasu, že mi tieto stretnutia umožnil. A je fajn, že až teraz, v dospelosti, lebo kedysi by som možno len sedel s vyvalenými očami a chcel podpísať a teraz už sa viem aj rovnocenne porozprávať. Je úžasné sedieť doma u Jeana Michela Jarra, v miestnosti, kde vznik-

li albumy, ktoré ma fascinujú od malička. Alebo vyba-vo-vať Si-

monovi Le Bonovi z Duran Duran inú izbu v hoteli, lebo mu prekáža hrmot elektricky pod oknom...

Sme v Bratislavskom kuriéri. Ktorú časť mesta máš najradšej?

Ťažko vyberať. Okrem Dúbravky som býval asi všade, narodil som sa do centra na Karadžičovej, detstvo a pubertu som prežil v Rači na Komisárkach, býval som na Záhradníckej, v

Petržalke oproti Draždiaku, v Ružinove, teraz som na Miletičovej. Som vlastne tiež bratislavský kuriér. Mám rád zelené časti mesta, so psíkom chodíme na potulky po Draždiaku, teraz som si s deťmi obľúbil časť v Petržalke, kde sú bunkre v Kopčanoch. Do Rače sa vždy rád vrátim, no a páči sa mi aj nová štvrť, ktorá vyrastá v okolí Eurovea. Mnohí frflú, že to kazí imidž mesta, ale ja si myslím, že ak sa Bratislava naozaj má cítiť byť metropolou, musí mať aj svoj downtown a mrakodrapy. Navyše, architektonicky sú naozaj pekné.

Spomínali sme, že si robil rozhovory s viacerými hviezdami svetovej hudby. Ktorú časť mesta by si im ukázal?

Ale presne toto som aj urobil! Keď sme sprevádzali po meste Jeana Michela Jarra, tak som si neodpustil a ako bývalý dejepisár som mu urobil prehliadku Starého Mesta. Ukázal som mu delovú guľu napoleonských vojakov zarytú do steny Starej radnice s tým, že som mu nezabudol pripomenúť, že to tam možno nechali jeho prapradkovia. A potom sme išli na Kamzík, kde si celé mesto pozrel z otáčavej kaviarne.

A rozhlasová pyramída?

Keď som ho viezol na letisko, tak sme išli vedľa pyramídy a zaujala ho. Keďže robí koncerty spôsobom, že zahaľuje zaujímavé objekty do plátna, na ktoré premieta, možno sa čohosi podobného dožijeme aj u nás.

A ty sa ako cítiš v pyramíde? Už si tam štvrtstoročie!

Milujem svoju prácu a aj priestor, v ktorom sa väčšina z nej odohráva. Podľa mňa sa rozhlasová budova stala stavbou storočia zaslužená. Keď som nastúpil, tak som si chcel namotať kľbko, aby som sa vedel vrátiť naspäť na miesto, odkiaľ som prišiel, je to bludisko štúdií, chodbičiek, miestností. Dnes sa už vyznam a milujem genius loci pyramídy. Patrí k jedinečným stavbám nielen u nás, ale na celom svete. Nedávno som objavil, že podobnú stavbu, ale menšiu, majú v jednom americkom meste a slúži im ako radnica. Tak možno si tam niekedy urobím exkurziu a porovnam.

Ešte sa vráťme k hudbe, pretože tej sa venuješ aj v rozhlasu a máš aj televíznu reláciu Vinyl. Je podľa teba naša hudobná scéna bohatá a pestrá?

Určite áno. Sociálne siete a internet dali obrovskú možnosť presadiť sa aj interpretom, ktorí by možno inak nemali šancu. Vo svete je toho absolútnym príkladom Justin Bieber, u nás možno Sima Martausová. A je fajn, že kontinuita pokračuje, že „stari“ osvedčení bardi nahrávajú svoje novinky a k tomu sa pridáva aj mladšia generácia. Aj keď, čo je vlastne mladá generácia. Veď IMT Smile, Katka Knechtová, či Zuzana Smatanová sú na scéne už viac ako dvadsať rokov!

Vraj si vášnivým zberateľom platní. Aká bohatá je tvoje zbierka?

Veľká, už to ani nepočítam. Ale aj tu si plním svoje sny, pretože aj v našej relácii sa stretávam s interpretmi, ktorí tie platne kedysi vydávali a teraz sa mi na ne môžu podpísať. Keď som bol tinedžer, tak som nemohol ani len tušiť, že Jean-Michel Jarre mi svoje platne podpíše počas mojej osobnej návštevy v jeho parížskom štúdiu, že na vinyl získam podpisy od Jamesa Blunta, či od takmer všetkých zo slovenskej a českej scény. Aj preto svoju prácu milujem, lebo mi stále dokáže plniť sny z detstva.

(text vt, foto archív rb, TASR)

Čarovná Bratislava a okolie

Bratislava sa uh-niezdila na samom juhozápade Slovenska, v srdci európskeho kontinentu, kde postupne rozvinula svoje cesty a ulice od oboch brehov Dunaja až k úpätiť malokarpatských kopcov. Vďaka takémuto výbornému miestu sa v nej vždy sústreďoval rušný život. Už v staroveku bola rímskym sídlom a v stredoveku niekoľko storočí požívala pocy hlavného mesta jednej z najvýznamnejších monarchií. V jej chrámoch korunovali kráľovské hlavy, na námestiach medzi jej meštianskymi domami prekvital obchod a rozmáhali sa remeslá. Bola kolískou vysokej vzdelanosti a živnou pôdou pre najpestrejšiu paletu kultúry v slovenskej krajine.

Bratislavský hrad bol toho odjakživa stredobodom. Pod ním sa kľukatia najstaršie uličky historického mesta, pre všetkých, ktorí sa radi túlajú a strácajú medzi žijúcimi stopami dávnej minulosti.

Pripravovaná kniha

ČAROVNÁ BRATISLAVA

ti. Práve odtiaľto sa čaro Bratislavy šíri na všetky strany. Preskakuje z pamiatky na pamiatku, z výhľadu na výhľad, vinie sa pomedzi nárožia aj dlhými ulicami. Zostupuje k vode Dunaja, ktorá bola

oddávna tým, čo Bratislavu spájalo s najširším svetom. Do dnešných čias to zreteľne vnímate pri vlnách širokej hladiny tejto európskej veľrieky, ktorá zrkadlí život brehov, siluety lodí a línie mostov.

Dlhými vekmi, plnými nezabudnuteľných pohnutí i zaviatych mílnikov, tu história vytvorila množstvo palácov, úžasných stavieb, parkov aj prírodných zákutí. Všetkého toho, vďaka čomu je

dnes Bratislava čarovná. A toto historické kúzlo zafarbujú aj jej moderné časti. Mnohé z nich boli prastarými vidieckymi a mestskými osídleniami, ktoré dejinný vývoj a príťažlivé sily rastúceho hlavného mesta prepojili do metropolitného stvorenia, priam organicky vrasteneho do zelených záhybov Malých Karpát. Toto pohorie, oddelujúce rozsiahlu Podunajskú nížinu od Záhoria, je nielen fyzickou a prírodnou, ale priam až umeleckou súčasťou bratislavského regiónu. Lebo ak sú lesy Malých Karpát jeho zelenými pľúcami, tak malebné doliny, skalné útvary a krasové divy sú jeho galériou, plnou toho najprírodnejšieho umenia. V podobnom zmysle je galériou aj knižná zbierka fotografických obrazov, ktorú vám predstavujeme. Ukazuje nielen známe, ale aj nevšedné - ba až prekvapujúco objavné - pohľady na slovenské hlavné mesto a jeho okolie.

Práve v týchto dňoch vzniká vo vydavateľstve unikátna kniha, ktorá poniesie názov hodný fotografií v nej umiestnených, kniha Čarovná Bratislava. Pracuje na nej veľký kolektív ľudí. Fotografom, redaktorom, textárom a grafikom pomáhajú ľudia žijúci a pracujúci v Bratislave, ktorí novú knihu obohatia a dajú jej vyššiu hodnotu zviditeľnením svojej práce a hodnôt, ktoré ňou vytvárajú.

Kniha sa bude tešiť Vašej pozornosti vo februári 2021 aj na pultoch všetkých dobrých kníkupectiev. Ak by ste si už skôr chceli v knihe, ktorá práve vzniká „zalistovať“ a podeliť sa na jej prípravu, kontaktujte regionálnu projektovú manažérku vydavateľstva CBS spol. s r.o. **Ing. Adrianu Drugovú**, na e-mail: drugova@cbs.sk, ktorá sa s Vami rada podelí o všetky zaujímavosti týkajúce sa vzniku tejto knihy.

— INZERCIA —

NOVINKA

SUISSE

**V našej ponuke,
pre Vás
Švajčiarske
sladkosti**

Vaša darčeková predajňa

DELIKATESO

www.delikateso.sk

Kto neinvestuje do údržby, znáša drahé opravy

okne, určenom výrobcom, kde máte istotu, že všetko prebehne „hladko“, a v

šak efektne - musíte docieľiť. No a do tretice o

úspechu rozhodujú osobnostné predpoklady lekára, jeho cit pre estetiku, motivácia a pevná vôľa, ktoré dopĺňajú spomínanú odbornosť. Lebo ako sa hovorí, len 20 percent

nepočuli upresníme, že ste dermatovenerologička, no rozhodli ste sa zamerať na korektívnu dermatológiu. Kedy alebo prečo prišiel ten prvý moment, kedy ste si povedali, že sa vydáte touto cestou?

Vždy som chcela robiť „estetiku“ a pomáhať ľuďom. A taktiež som typ racionálnej vizionárky - stále mám potrebu posúvať sa ďalej, no svoje vízie „auditujem“ pomocou prísnej logiky a zdravého sedliackeho rozumu. Po atestácii som začala pracovať v zariadení korektívnej dermatológie, ktoré mi neumožňovalo využívať najmodernejšie liečebné postupy a technické metódy, čo bolo pre mňa veľmi demotivujúce. Lebo ak človek neaplikuje nové poznatky do praxe, prestáva liečiť v súlade s možnosťami a jednoducho prestáva rásť. A tak vznikol MEDISKIN, ktorý je tu už šiestnásť rokov a ja dnes môžem s hrdosťou konštatovať, že moja vízia pomáhať ľuďom najlepšie, ako sa dá, sa každým dňom naplňuje. Na druhej strane, obzory sa neustále rozširujú, a tak je stále kam rásť.

Vráťme sa ešte na začiatok. Ako si spomínate na začiatky estetickej medicíny na Slovensku a dokáže sa dnes rovnáť svetovej úrovni?

Moje začiatky boli poznačené množstvom štúdia, zbierania skúseností, hľa-

na mnohých svetových kongresoch. Vždy nás spájala túžba držať krok s dobou, vzdelávať sa, hľadať a prinášať to najlepšie. Myslím, že vďaka tomu má dnes MEDISKIN pozíciu lídra v uvádzaní toho najlepšieho zo sveta estetickej medicíny, a to nielen na Slovensku. Napríklad Unison, prístroj na ošetrovanie celulitídy, sme mali ako prví v kontinentálnej Európe. Nedávno sme ako prví v strednej Európe priniesli jeho najnovšiu verziu Emtone. Rovnako Ultheru, ktorá je dnes považovaná za jediný neinvazívny lifting, som na Slovensko priniesla ako prvá, skôr, než vôbec prišiel distribútor. Pamätám si tiež, ako som na kongrese v Paríži objavila BTL, českú firmu, ktorá je dnes lídrom technológií telových ošetrení v USA. Výsledkom bolo, že na Slovensko som ako prvá priniesla telové ošetrenia Exilis, Vanquish. Dnes už hranice dostupnosti tých najšpičkovejších technológií a ošetrení vôbec neovplyvňujú. Naša klinika by so svojím prístrojovým parkom obstála v celosvetovej konkurencii a v mnohom je doslova priekopníkom. Rovnako je to tak, pokiaľ ide o odbornosť. Učíme sa spolu s kolegami od najlepších svetových odborníkov. Ak teda niečo dokážu hranice ovplyvniť, je to iba cena – za rovnaký zákrok často západne ďalej od našich hraníc oveľa viac.

Súčasť o uva-

úspechu tvorí talent, zvyšných 80 percent je tvrdá drina.

Možno pre tých, ktorí o vás predsa len ešte

dania informácií a ich overovania. Pamätám si, ako sme pred 20timi rokmi s doktorkou Janou Šrámekovou ako „prvé lastovičky“ reprezentovali Slovensko

šej kliniky sú viacerí lekári, pričom každý sa špecializuje na inú oblasť. S akými všetkými problémami viete pacientom so svojim

tímom pomôcť?

Potrpiť si na preverené recenzované technológie, profesionalitu a odbornosť medicínskeho personálu a individuálny klientsky prístup. U nás pracujú lekárske a lekárske, ktorí sú vo svojom odbore rešpektovanými autoritami, a tak sa každý z nás môže špecializovať na to, v čom vyniká a čo má rád. Ja mám napríklad konečne možnosť venovať sa komplexne konceptu beautification, ktorý je pre mňa srdcovou záležitosťou – teda injekčným technikám modelovania tváre, profiloplastike, výplniam. Moja kolegyňa Jana Šrámeková, najskúsenejšia laserová špecialistka na Slovensku, má zase pod taktovkou všetky laserové zákroky a fototerapiu. V tíme máme tiež dermatologičku venujúcu sa výhradne znamienkam, kolegov z plastickej chirurgie aj gynekologičku, ktorá sa špecializuje na neinvazívne laserové zákroky v intímnej zóne. Tu napríklad uvediem, že máme veľmi dobré výsledky v liečbe stresovej inkontinencie.

A teraz z praxe... s akými najčastejšími problémami sa na vás klienti či klientky obracajú?

Ak mám hovoriť o dámach, a to bez ohľadu na to, či sú z Bratislavy alebo z iného kúta Slovenska, škála ženských želaní, aj trápení, je naozaj široká. Cieľom je dopriať pocit spokojnosti a sebavedomia každej z nich, lebo večnou je túžbou ženy páčiť sa – sebe a aj svojmu okoliu. Jednej prekrážajú rozšírené cievy, inej pigmentové škvrny, či jazvy po akné. Mojou doménou je zachovať v tvári mladosť a prirodzenosť. Hlavnou túžbou žien býva prinavrátiť iskru mladosti a odstrániť unavený výraz tváre. Veľkú časť portfólia našich ošetrení tvoria zákroky starostlivosti o telo či formovania postavy. Posledná dekáda nám vytvorila nové možnosti aj v starostlivosti o intímne zdravie.

Veronika Trojanová
(foto Mediskin)

Už šiestnásť rokov vedie jednu z najvyhľadávanejších bratislavských kliník, ktorá sa špecializuje na korektívnu dermatológiu. My sme sa preto dermatovenerologičky **Ivety Hasovej** opýtali aj na to, ktoré esteticke zákroky ženy v súčasnosti vyhľadávajú najviac, alebo čo by poradila každému, kto chce pôsobiť čo najdlhšie mladistvo a zároveň prirodzene.

Ked' som sa s kamarátkami rozprávala o poliklinike na Mýtnej ulici, väčšina z nich si ju spája s vami, doktorkou Hasovou. Bud' vás už vyhľadali alebo sa ešte len chystajú, aby ste im pomohli. Ako sa vôbec dá vyčleniť z rozrastajúceho sa počtu centier estetickej medicíny, ktoré ponúkajú na prvý pohľad rovnaké služby?

Tak ako v každej oblasti života, aj v estetickej me-

dicíne platí - keď dvaja robia to isté, výsledok môže byť diametrálne odlišný. To, že dnes pôsobí ponuka ošetrovaní rôznych centier takmer rovnako, je spôsobené dostupnosťou materiálov, aj prístrojového vybavenia. Tá je naozaj široká, avšak v prvom rade si musíte vedieť vybrať. U mňa to vždy znamenalo - to najlepšie z najnovšieho. Pretože len tie najlepšie technológie dnes naozaj posúvajú hranice možností estetickej medicíny až k dverám plastických chirurgov. A tu prichádzame k ďalšiemu faktoru, ktorý so spomínaným výberom úzko súvisí, a tým je odbornosť, neustále „navyšovaná“ ďalším vzdelávaním sa. Môžete si totiž kúpiť ten najlepší prístroj na svete, ale ak ako lekár nie ste dobrý diagnostik a zároveň terapeut, nikdy z neho nevyťažíte pre svojho klienta maximum. Budete sa pohybovať len v takzvanom terapeutickom

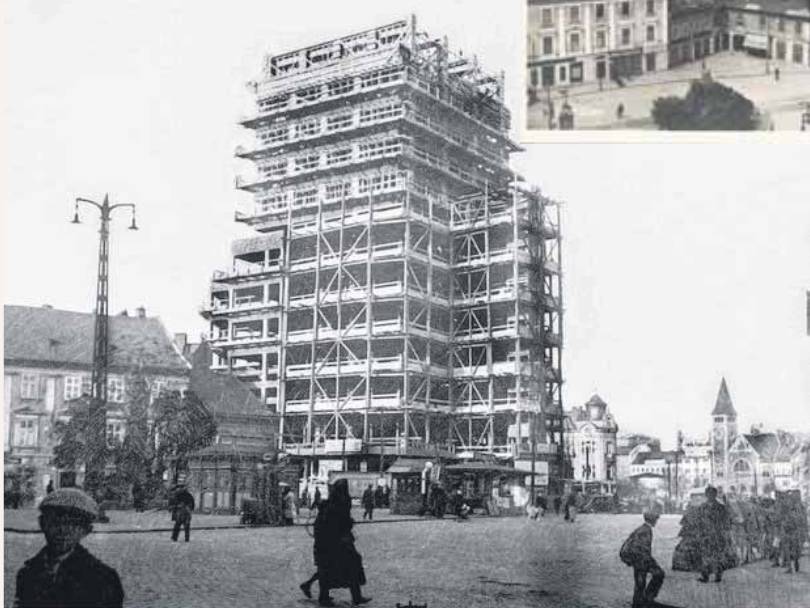
celý článok nájdete na bakurier.sk

Bratislava a jej premeny

Výstavba Manderláku 1935

V čase vzniku vyvolala búrlivé reakcie za aj proti, ako to v takýchto prípadoch je takmer pravidlom. Mesto podporilo krok k modernej metropole a odmietlo názor staromilcov a ľudí bojujúcich proti odvážnej zmene charakteru mesta tak, ako to bolo aj v prípade obchodného domu Brouk a Babka, družstevných domov oproti nemu alebo Mestskej sporiteľne.

30.roky

29.11.2019

BRATISLAVA

Bratislava a jej premeny

*Na mieste,
kde stojí
Manderlák,
stála pôvodne
nenápadná
2-poschodová
budova.*

Slovenská národná galéria

Peter Michal Bohúň, (1822 – 1879) bol slovenský maliar. Patril do skupiny štúrovcov. Najčastejším obsahom jeho malieb boli portréty, ktoré sú vystavené vo väčšine slovenských galérií, v Prahe a iných mestách Európy. Taktiež tvoril oltárne obrazy, ktoré sú roztrúsené v kostoloch po celom Slovensku a

Poľsku. Krajinomalbe sa venoval len príležitostne, pričom vychádzal najmä z prírodných motívov oravského regiónu. Za vyvrcholenie jeho tvorby je považovaná temperová skica „Slovenské ľudové zhromaždenie“, s postavami ľudí v krojoch z celého Slovenska. Jeho pravdepodobne najznámejším obrazom je portrét slovenského národného buditeľa Jána Francisciho ako dobrovoľníckeho kapitána. V pozadí, nádvorie SNG, ktorú v súčasnosti tvorí komplex budov pozostávajúci najmä z tzv. Vodných kasární a novej čelnej prístavby. Vodné kasárne boli postavené ako štvorcová štvorkrídlová baroková rezidencia. Keď ich po štyroch rokoch stavby dali v roku 1763 do užívania, znamenalo to pre obyvateľov Prešporka veľkú úľavu. Odvtedy už neboli povinní ubytovávať vo svojich domoch vojsko, ktoré dorazilo do mesta.

V roku 1940-1941 bolo pri úprave nábrežia zbúrané predné krídlo Vodných kasární ktoré boli adaptované pre Slovenskú národnú galériu v rokoch 1950-1955, neskôr bola doplnená o kontroverznú prístavbu v rokoch 1969-1977.

— INZERCIA —

20. 10.
Ut: 19:00
Milenec
Réžia: Soňa Ferencová
Účinkujú: K. Haydu, M. Galis Partlová, M. Mňaháčik

23. 10.
Pi: 19:00
FRAGILE & CIMAL BROTHERS

26. 10.
Po: 19:00
LORDI
Ateliér: Maroš Kramár / Oscar Wilde a Robbie Ross
Maroš Kramár - Peter Šimun - Jozef Vajda

27. 10.
Ut: 19:00
CAVEMAN
Účinkujú: Honza Holík / Jakub Slach

Twüstenrot Teatro
Bratislavské Hudobné Divadlo

29. 10.
Št: 19:00
FRIDA
MALOVAŤ A MILOVAŤ MUZIKÁL
GERI, HEVIER, VOŠÁTKO

7. 11.
So: 17:00
DRAHÁ LEGRACE
Účinkujú: Josef Carda / Pavel Kikinčuk, Vlasta Žehrová / Kamila Spráchalová, Martin Zahálka, Jan Čenský / Jan Šťastný, Eva Čížková, Barbora Petrová, Ladislav Županič / Miloslav Mejzlik

14. 11.
So: 19:00
UŽ TI NIKDY NENALETÍM
Účinkujú: Maroš Kramár, Marko Igonda, Henrieta Mickovicová / Lenka Barliková

22. 11.
Ne: 17:00
Sylvia
Réžia: Soňa Ferencová
Účinkujú: Natália Puklušová, Vlado Černý, Anna Šišková, Marián Labuda, Tomáš Mrekaj

Teatro Wüstenrot, Trnavské myto 1, 831 04 Bratislava. www.gedur.sk, gedur@gedur.sk, 02/50 22 87 39.

Predpredaj vstupeniék: Ticketportal, pokladňa Teatro Wüstenrot, Agentúra Kováčová

28. 11.
So: 17:00
V PAŘÍŽI BYCH TĚ NEČEKALA, TATÍNKU
Účinkujú: Petr Nárožný, Jana Malá / Týna Průchová, Jarmila Švehlová, Simona Postlerová / Miroslava Pleštilová, Barbora Petrová / Malvína Pachlová, František Skopal / Martin Sochor, Jan Šťastný / Jan Čenský

29. 11.
Ne: 17:00
FRIDA
MALOVAŤ A MILOVAŤ MUZIKÁL
GERI, HEVIER, VOŠÁTKO

30. 11.
Po: 19:00
LORDI
Ateliér: Maroš Kramár / Oscar Wilde a Robbie Ross
Maroš Kramár - Peter Šimun - Jozef Vajda

ISTROPOLIS
OTVORENÝ

Generálny partner divadla
wüstenrot
STROJNÉ OPARENIE | POSYTNUTIE | ČIERNY

OKT-NOV 2020

V 30-tych rokoch minulého storočia, kedy sa dá o Bratislave hovoriť stále ešte ako aj o nemeckom meste, o čom svedčila prítomnosť početnej nemeckej menšiny starých Prešpurákov, vydalo vydavateľstvo Samuela Steinera útlu knižôčku Karola Benyovského „Mýticky starý Prešporok“. Nie je od vecí si v tejto knižke po rokoch zalistovať a prerozprávať staré príbehy.

Ostrašidelnom dome na Hlavnom námestí

Voľakedy Hlavné námestie lemovali úzke vysoké domy mešťanov so sedlovými strechami. Medzi zle položenou dlažbou bujnela burina a na rohu Zelenej ulice stál štvorposchodový veži podobný dom, ktorý Prešporčania nenazvali ináč ako „Burg“ – hrad. Spomínal sa už v dokumentoch zo XIV. storočia. Dlho sa považoval za najstarší dom starého Prešporka, a podľa nadjpisu nad jeho vchodom od tohto domu sa vlastne odvíja celý starý Prešporok. Ľudia však tento dom nazývali aj strašidelný dom, pretože v meste všeobecne platilo, že v ňom po polnoci strašidlá vystráajú svoje pestvá.

Kráľovské mesto Prešporok bolo pred mnohými storočiami ohrozované zúrivými nepriateľmi, a hrozilo mu dobytie a spustošenie. Keď sa starší mesta zhromaždili v tomto dome, aby sa poradili ako ubrániť mesto, ochrániť ženy a deti, majetok pred krutými nepriateľmi, tak porada trvala dlhé skľučujúce hodiny. Nepriateľ zatiaľ vonku neprestajne dobýval bašty a mestské múry a vo vnútri ľud úzkostlivo čakal na výsledok sedenia. Veľavážení otcovia mesta sa rozhodli nakoniec vyslať do nepriateľského tábora dvanásť členov mestskej rady, aby vzácnymi darmi obmäkčili srdcia nepriateľa.

Radní páni sa s ťažkým srdcom vydali na cestu bohato vybavení zlatom a striebrom. Nepriateľ bol dostatočne včas oboznámený, a preukázal sa pripravený na rokovanie. Na dané im slovo sa vybrali do nepriateľského tábora. No len čo opustili istotu pevných mestských múrov, napadli nepriateľskí bojovníci malú tlupu bezbranných starcov a bez zmlovania ich vyzabíjali a pripravili o poklad. Len opatrnosť a odvaha obrancov mesta zabránila,

aby nepriateľ nevníkol aj do mesta, nakoľko veľmi rýchlo zdvihli padací most a zavreli bránu. A tak sa nepriateľ po zbehlom a tvrdom boji stiahol.

Od čias tejto smutnej udalosti nebolo v dome, kde sa konalo zasadnutie radných pánov, celkom bezpečne. V určitých časoch, hlavne keď hrozilo mestu vojnové nebezpečenstvo, bolo počuť hlavne v noci tajomné šumy. Hore dole po schodoch bolo počuť rinčanie zbraňami a rachotenie reťazami. Počas zvlášť tmavých nocí bolo možné vzhliadnuť dokonca červené svetlo v malom okienku na štvrtom poschodí. Ľudia si rozprávali, ako raz jedna služka nemohla začať oheň a preto chciac nechtiac sa vybrala na štvrté poschodie, aby si vybrala z pece horiace uhličky. Keď však chcela odísť premožla ju zvedavosť a nazrela cez kľúčovú dierku do vedľajšej miestnosti, kde na svoje prekvapenie zbadala sivých starcov ako sedia okolo stola. Plná ľaku chcela utiecť, ale dvaja duchovia jej to prekazili so slovami: „Tentoraz ti darujeme život, ale ak prídeš ešte raz, tak sa budeš musieť zúčastniť nášho rokovania!“, čím ale mysleli, že umrie a nenájde pokoja. Najprv strnula od strachu, ale potom zutekala naspäť dolu do svojho bytu. Nasledujúceho dňa našla svoj nočník plný zlatých mincí. Podľa inej legendy sedia starci okolo stola na zlatých stoličkách a hrajú so zlatými kolkami.

Na začiatku XIX. storočia, keď mesto obliehali Francúzi, bol jeden vojak ubytovaný na štvrtom poschodí.

Keď ráno vstúpil do jeho izby kapráľ, uvidel steny a všetok nábytok dosekaný šablou. Vojak len povedal: „Nech si tu spí, kto chce, lebo ja isto nie. O polnoci sa tu zjavilo dvanásť mužov, ktorí ma chceli udusiť, ja som ich však vyhnal svojím mečom.“

Pred tým ako bol dom zbúraný v ňom ešte raz strašilo. Jedného dňa sa v dome ubytoval krajčírsky majster. Nasledujúceho rána sa však rýchlo odsťahoval. Nemohol zniesť, že presne o polnoci sa v jeho izbe zjavil sivý starček so zlovestným pohľadom, ktorý celú noc behal po izbe s pergamenami v ruke. Majster si myslel, že udrela jeho posledná hodina až kým ho ranné brieždenie neoslobodilo od jeho trápenia. Nakoniec dom v roku 1883 zbúrali a tým bolo koniec aj všetkému tomu strašeniu. Príbehy pre deti, ale aj dospelých však v našom meste ostali. Príbehy, ktoré majú svoj pôvod v starogeránskych ságach o Wuotanovej hostine vo Wallhale. Rovnako ako uhličky, ktoré sa premenia na zlaté dukáty. Či sága o hre so zlatými kolkami, ktorá je pomerne rozšírená v nemeckých krajinách. Naši nemeckí predkovia si tie príbehy proste priniesli dolu Dunajom so sebou a aplikovali v svojom meste a dnes ich radi ďalej rozprávame, lebo sú to už príbehy nášho mesta. Nabudúce o strašidle z magistrátu, ale nebojte sa, nebude to príbeh z komunálnej politiky.

Z nemčiny voľne prerozprával
Sven Šovčík

Bratislavská kultúra OKTÓBER 2020

V októbri sa diváci v Divadle Nová scéna môžu tešiť na návrat najslávnejšieho muzikálu všetkých čias – muzikálu **Bedári**. Známy príbeh V. Huga s prenádernou hudbou a excelentnými výkonmi slovenských a českých umelcov s Tituszom Tóbiszom v hlavnej úlohe očaril samotných autorov muzikálu, publikum aj kritikov už na premiére, ktorá bola v našom divadle pred rokom. Hráme 13. a 14.10. o 19.00 hod.

Po veľkom úspechu v pražskom divadle Hybernica sa vracia aj muzikál **IAGO** z pera popovej legendy Janeka Ledeckého, ktorý si v známom Shakespearovom príbehu o žiarlivom Othellovi zahrá intrigána Iago a to 22. a 23.10. o 19.00 hod.

Úplnou špecialitou bude 24. októbra o 19.00 hod. predstavenie komédie **Aj muži majú svoje dni**, ktoré bude paralelne tlmočené do posunkového jazyka. Veríme, že si toto predstavenie nepočujúci ale aj počujúci diváci naozaj užijú. Tak ako všetky októbrové predstavenia nášho divadla.

Galéria mesta Bratislavy pozýva do Mirbachovho paláca na výstavu **Snívaj!?**, v termíne od 24. septembra do 29. novembra 2020. Výstava **SNÍVAJ!?** prezentuje kľúčových slovenských výtvarníkov, ktorí nastupovali na umeleckú scénu od šesťdesiatych rokov 20. storočia, až po „ponovembrovú“ generáciu deväťdesiatych rokov. Výber diel zo zbierky ART FOND mapuje umelecké úniky predstaviteľov alternatívnej a neoficiálnej výtvarnej scény do vlastného rámca sveta, v ktorom nachádzali aj počas normalizačných procesov bývalého socialistického Československa živnú pôdu a priestor na slobodné snívanie a rozjímanie. Ťažisko výstavy je postavené na dielach, ktoré zrkadlia uvoľnenie spoločenskej a politickej situácie v období Pražskej jari (1968) bývalého socialistického Československa. Umelecká scéna si v tých na chvíľu „oslobodených“ časoch dokázala vybojovať avantgardné sebavedomie a dodnes neprekonateľnú autentickosť. Vlastnosti, ktoré zásadne poznamenali umenie alternatívnej – neoficiálnej scény sa neskôr prejavili aj v prevažne neokonceptuálnej tvorbe mladšej generácie výtvarníkov.

V októbri bude Bratislavské bábkové divadlo plné všakovakých podivuhodných tvorov a bytostí. Preto si ich nenechajte ujsť. Druhý októbrový víkend 10. - 11. 10. uvidíte **Neviditeľných**. Hravú inscenáciu, plnú hudby a divadelných zázrakov o bytostiach, ktoré sme nikdy nevideli a predsa v ne veríme. Vo štvrtok 22.10. o 18:00 a v nedeľu 25.10. o 10:00 a 14:30 sa po divadle budú potulovať **Chronoškratkovia**. Dobrodružno-filozofujúci príbeh škriatkov o vzbure proti autoritám, naštartenom priateľstve a veľkej výprave za "zmúdreňím" prerozprávame atraktívnou formou puppet cinema. A do tretice v sobotu 31.10. o 10:00 vás trochu postraší **Príserka Charlie**. Bláznivá komédia o hľadaní zmyslu života a honbe za slávou s hudbou Mariána Čekovského. Tešíme sa na vás: www.babkovedivadlo.sk. Inscenácie vznikli vďaka verejným zdrojom z Fondu na podporu umenia.

Zanechala prosperujúcu firmu v Seattli, aby mohla riadiť ZOO Bratislava

Vyštudovaná architektka **Júlia Hanuliaková** je síce rodená Bratislavčanka, no po skončení školy ju hľadanie práce odvieľalo až do Ameriky. Od prvého novembra sa natrvalo vracia do rodného mesta, kde bude jej hlavnou úlohou modernizácia a rozvoj zoologickej záhrady. Po troch desiatkach rokov strieda na poste riaditeľky ZOO Bratislava Miloslavu Šavelovú, s ktorou sme priniesli v eľký rozhovor v

v blízkej budúcnosti tešiť.

Po takmer tridsiatich rokoch v kresle riaditeľky ZOO Bratislava nahradzate pani Šavelovú, ktorej sa z nereprezentatívneho priestoru podarilo vytvoriť obľúbenú záhradu, v ktorej

ľudia radi trávia voľný čas. S akými pocitmi na túto pozíciu nastupujete?

Pocity? Tých je veľa. Za všetky by som spomenula hrdosť, vďačnosť a pokoru. Som hrdá na to, že sa vraciam na Slovensko, na takúto významnú pozíciu. Som vďačná, že ma Slovensko víta naspäť. Pokora je tu preto, lebo si uvedomujem zložitú situáciu zoologickej záhrady a celkovú zodpovednosť, ktorú máme voči divokým zvieratám v čase najväčšej straty divokej prírody a biodiverzity (rôznorodosti druhov) od doby úhynu dinosaurov.

Čomu ste sa v zahraničí, kde žijete, profesijne venovali doposiaľ?

Začínate veľkou otázkou. Svoju doterajšiu profesionálnu kariéru som zasvätila navrhovaniu zoologických záhrad a ochranárskych objektov, napríklad pre IUCN (Svetový koncil na ochranu prírody). Pred-

v starostlivosti ľudí, ktoré im umožnia žiť spokojný a prirodzený život, aj sme riešili koncepcie rozvoja pre nové, i existujúce zoologické záhrady. Zapájali sme sa taktiež do tvorby legislatívy a strategických dokumentov rozvoja pre svetové zoologické záhrady a akvária. Spolupracovali sme s nadnárodnými organizáciami združujúcimi zoologické záhrady. Považujem za česť a životnú výzvu zužitkovať všetko to, čo som sa naučila vo svete a priviesť zoologickú záhradu v mojom rodnom meste na svetovú úroveň. Zoologické záhrady sú najdôležitejšími ochranárskymi organizáciami súčasnosti. Svojou schopnosťou osloviť a dotknúť sa srdca ľudí všetkých vekových skupín, sú v jedinečnej pozícii získať podporu verejnosti na ochranu divočiny a zdravia našej planéty.

Ako ste už naznačili, dlhodobo žijete v Seattli. Je pre vás návrat domov, do Bratislavy, kvôli pozícii riaditeľky definitívny? A ako vlastne prišlo na pr-

ktorého sa ma pani redaktorka pýtala na tému, ako prilákať naspäť ľudí, ktorí odišli do zahraničia za kariérou a zároveň, čo by pre mňa bola správna motivácia. Ja som sa zasmiala a bez rozmýšľania som odpovedala: Ak by som sa stala riaditeľkou ZOO Bratislava. Po vydaní článku ma skontaktovali slovenskí ochranári, ktorým sa páčili moje myšlienky, aj kamaráti, ktorí článok čítali, lebo poznajú mňa a moju prácu. Vraj keď to myslím naozaj, tak mi dajú vedieť, až sa bude robiť výberové konanie na pozíciu riaditeľky zoo. Skontaktovali ma aj z magistrátu so žiadosťou o stretnutie a predstavenie. Keď bolo v máji 2020 vyhlásené výberové konanie, mala som v mailovej schránke niekoľko upozornení. Priznám sa, že najprv mi srdce kleslo, že tak rýchlo a že nie je na odchod z USA najlepší čas. Mojej firme sa v posledných rokoch začalo dariť. Mám niekoľko vynikajúcich zamestnancov a dobrý život, slobodu, úspech, uznanie, aj prosperitu v Spojených štátoch. Môj

venských ľudí ma rád slovenské hory, rieky a jedlo. Sťahujeme sa natrvalo.

Aby mohol človek riadiť nejakú firmu, mal by ju bližšie spoznať. Aj keď ste rodená Bratislavčanka, dlhodobo ste žili ďaleko. Do akej miery teda poznáte našu ZOO? Respektíve, navštevovali ste ju v uplynulých rokoch súkromne či pracovne?

So ZOO Bratislava som spolupracovala od roku 2014 a od tejto doby som zoo profesionálne navštevovala 2 až 3-krát do roka. Vždy na zopár dní. Súkromne - keď sa kamaráti dozvedia čo robím, tak chcú, aby som ich sprevádzala. Ja vždy rada!

Napádali vás už vtedy, keď ste záhradu navštevovali myšlienky typu – ja by som toto urobila inak, tamto by som dobudovala, atď.?

Áno, mám veľmi presnú predstavu o tom, čo by som chcela zo ZOO urobiť, aj ako. Aj rada a veľa o tom rozprávam. Koľko máte času?

mi-
n u -
lom číse. Teraz sme chceli vedieť, na čo všetko nové sa budú môcť návštevníci

tívneho priestoru podarilo vytvoriť obľúbenú záhradu, v ktorej

— INZERCIA —

Dajte zbohom zahmlievajúcim sa okuliarom a predídte aj sivému zákalu

Druhá vlna pandémie koronavírusu uderila naplno. Opäť sa musíme začať správať zodpovedne a dôsledne nosiť rúška. V kombinácii s dioptrickými okuliarmi to však nie je praktické. Časté zahmlievanie sklíčok môže navyše spôsobiť nepríjemný úraz. Možnosť, ako zahmlievaniu predchádzať, je veľa. Dbať by sme mali o výber samotného rúška a tiež o jeho polohu. Čím vyššie, tým lepšie. Na internete je veľa rád starých materí, od umývania sklíčok mydlom či penou na holenie. To všetko sú však len dočasné riešenia. „Trvalým riešením je bezpečný, rýchly a bezbolestný zákrok PRELEX. Vďaka implantácii špeciálnych vnútroočných šošoviek sa človek môže natrvalo rozlúčiť s nepraktickými okuliarmi. Ideálny je pre ľudí, ktorí musia striedať viacero okuliarov, prípadne nosia jedny - multifokálne. Metóda PRELEX je zároveň prevenciou sivého zákalu,“ prezradil MUDr. Radovan Piovarči, primár očnej kliniky NeoVízia. www.neovizia.sk

tým, než som v roku 2012 založila moju firmu Zoo Design Inc, dvanásť rokov som pracovala pre iných zoologických dizajnérov v Seattli (štát Washington, USA). Navrhovali sme zážitky pre návštevníkov, ktoré spájajú civilizovaného človeka s divokou prírodou, habitáty pre zvieratá

votnú myšlienku viest' ZOO Bratislava?

V roku 2019, pri príležitosti získania ocenenia Bíly slon (za najlepšiu expozíciu otvorenú v Českej a Slovenskej republike v rokoch 2017-2018, za habitát a za chovnú budovu pre vlky v ZOO Bratislava), som robila rozhovor, v rámci

manžel ma ale ihneď podporil. Súčasná pani riaditeľka bola vo svojej funkcii 30 rokov. Šanca stať sa riaditeľkou „mojej“ ZOO sa nemusí naskytnúť druhý raz. Takisto bol a je manžel nadšený myšlienkou nového života na Slovensku. Počas našich návštev sa mu tu vždy páčilo. Okrem slo-

Tak si poďme povedať, s čím ako prvým plánujete v novej práci začať...

Veronika Trojanová
foto archív J. Hanuliaková

celý článok nájdete na bakurier.sk

Rádio Viva, TV Bratislava a Bratislavský kuriér sú takmer trojičky

Hoci každé z týchto médií má úplne iné okolnosti zvyku, dve veci ich spájajú pomerne silno. "Narodili" sa takmer v jednom roku a svojim zameraním sa výrazne odlišujú od ostatných tým, že sú tu najmä pre Bratislavčanov. Tomu zodpovedá aj obsahová štruktúra, ktorá je v oveľa väčšom detaile zameraná na lokálne témy, ktorými žijú práve obyvatelia hlavného mesta. Najstarším je z tohto tria Rádio Viva, ktoré je na trhu od roku 2006. TV Bratislava a Bratislavský kuriér vznikli v roku 2007. Postupne si ich teda môžeme predstaviť a začať môžeme "dámou" - čiže televíziou.

Mária Urlandová šéfuje bratislavskej televízii už 13 rokov

Hoci vyštudovala techniku, stále ju to ťahalo do sveta informácií a publicistiky spojenej s obrazom. Napokon zužitkovala všetky svoje vedomosti a skúsenosti práve v regionálnej televízii.

Vyštudovali ste ekonómiu a na STU zaujímavý odbor – Energetika a svetlo. Na prvý pohľad odbory na hony vzdialené televíznemu prostrediu. Prečo ste sa teda rozhodli založiť súkromnú televíziu?

Iné sa študovať nedalo. V našej rodine sme nemohli študovať humanitné smery kvôli kádrovému profilu otca. Hoci odmalička ma to ťahalo k písaniu a výtvarnému umeniu. Tak som išla študovať techniku ako starší súrodenci. Ale diplomovku som robila na tému svetla v televízii a filme. Konzultanta mi šéf katedry našiel v Moskve, národného chudožníka z Bolšovo teatra profesora Matvejeva, kde som bola celý mesiac na stáži. Tam som sa stretla s televíznymi technológiami. V roku 1994 sme s bývalým pracovníkom STV Silvestrom Ernekom, tiež absolventom EF SVŠT, založili televízne štúdio Viva Studio. Pri podnikaní je potrebné vedieť ekonomiku, tak som vyštudovala aj ekonómiu. Tému diplomovky som si vybrala Financovanie komerčnej televízie. V tom čase ešte nebola Markíza a VTV iba vznikala. Viac ako 10 rokov sme produkovali pre RTVS, komerčné televízie, aj pre zahraničie, a agentúry. Keď sme v roku 2007 založili regionálnu TV, vedeli sme, do čoho ideme.

Akú televíziu ste chceli vytvoriť?

Nechceli sme napodobňovať celoplošné médiá. Vedeli sme, že naše miesto bude v bezprostrednej blízkosti

príbytkov obyvateľov Bratislavy. My sami sme si vybrali, že chceme byť iní – dôvernejší a na rozdiel od bežných komerčných televízií aj dôveryhodnejší. A tomu sme prispôbili svoj program.

Naplnili sa vaše predstavy, alebo bola skutočnosť úplne iná?

Mali sme predstavu, že budeme vyrábať aj občiansku publicistiku, lebo sme svojho času vyrábali príspevky pre Lampáreň na TV Markíza. Chceli sme tvoriť raz za čas dokumentárne filmy ako predtým. Chceli sme dopriať ľuďom aj trochu zábavy, veď aj to patrí do metropolitnej TV. To nevyšlo, lebo stále pre mnohých pojem „regionálna“ neznamena „naša“. Som však presvedčená, že raz sa to zmení.

Televízia Bratislava funguje 13 rokov. Akým vývojom prešla? Čo všetko sa za tie roky zmenilo?

Trináť rokov driny, ale nás to baví. Vyriešili sme distribúciu signálu aj vo veľkej časti SR, máme vlastný DVB-T vysielač. Zásadne sa zmenil vzťah komunikačných oddelení miestnych úradov. Všetkým by som odporúčala, aby podporovali „vlastné slovenské“

médiá a nie tie zahraničné, ktoré prevádzkujú sociálne siete a na Slovensku neplatia žiadne dane.

Je ťažké v dnešných časoch udržať nezávislú regionálnu televíziu? Odkiaľ na jej fungovanie beriete peniaze?

TV Bratislava je, ako každá regionálna televízia, podporovaná samosprávou. V zahraničí regionálne televízie finančne podporuje priamo štát, aby neboli závislé od miestnej samosprávy. Preto je pre nás vyčerpávajúci neustály boj o existenciu. A o nej rozhodujú komunálni politici. Stačí sa jednému znepáčiť, navrhne vziať televízií peniaze, ostatní zdvihnú ruku a peniaze sú preč. Takto sme prišli za 13 rokov o dve tretiny príjmov.

Dnes sú trendom internetové médiá. Myslíte si, že regionálne médiá – elektronické, ale aj printové - majú stále svoje miesto?

Tie „trendové“ internetové médiá sú iba chudobní príbuzní tradičných médií.

Elektronické a printové

médiá

slava? Kam by ste ju chceli posunúť?

Ak sa nájdú osvietení politici a bude nás podporovať štát, tak tá budúcnosť by bola naozaj optimistická. Veď aj v čase koronakrízy

majú masový dosah na svoje cieľové publikum - konzumentov klasickej distribúcie. Pritom ani neprichádzajú o tých, ktorí sledujú informácie online, lebo všetky médiá sú na internete. Internet tradičným médiám vlastne pomohol, dostanú sa všade. Ale opäť sú to politici, ktorí si myslia, že si vystačia so sociálnymi sieťami a že „offline“ médiá už nepotrebujú. Písať na sociálnu sieť si môže kto chce čo chce a to sa zdá byť výhodou. Lenže, ľudia potrebujú pravdivé, vyvážené a redakčne overené informácie. Tradičné médiá si nemôžu dovoliť uverejniť hocičo, preto sú najdôveryhodnejšie. Sociálne siete sú v tomto na konci rebríčka.

sme vysielali, naučili sme sa prispôbiť obmedzeným podmienkam a využívali sme aj iné technologické možnosti, aby sme našim divákovi vedeli predstaviť zaujímavých hostí, ukázať, ako žijú ľudia v tomto neľahkom čase. A chceli by sme im priniesť aj oveľa viac. Viac zaujímavých a rôznorodých programov. Problémom sú však financie. Keby dal štát len 1 euro ročne za každého občana, tak prežije celý sektor regionálnych TV na Slovensku. V opačnom prípade sa regionálna televízia stane minulosťou. Už teraz sme takmer „poslední mohykáni“.

(pk, foto TV BA)

Aká je vaša predstava o budúcnosti TV Bratislavy?

ON AIR
už od roku
2007

tvba.sk

TV BRATISLAVA

TV BRATISLAVA | OBJEKTÍVNE ZO ŽIVOTA MESTA.

Viete, kam putujú vaše dane za psa?

(Dokončenie zo str. 1)

V tomto roku opravila jeho oploenie v hodnote 2 450 eur. Taktiež zabezpečujeme údržbu a vyprázdňovanie košov na psie exkrementy v hodnote 2 200 eur ročne, nakupujeme sáčky do košov v hodnote 1 400 eur ročne. Osadili sme koše na psie exkrementy, reagovala hovorkyňa Martina Fröhlich Činovská, podľa ktorej bol celkový počet košov 27 a priebežne sú dopĺňané ďalšie. Ak by sme to zráali, tak v aktuálnom roku sa MČ z vyzbieraných 23 tisíc psičkárom revanžovala sumou približne 6 až 7 tisíc eur, pričom najvýraznejšiu investíciu pre nich urobila naposledy pred štyrmi rokmi, a to vybudovaním psieho parku.

Petržalka

V úplne inej dimenzii sa pohybuje mestská časť Petržalka, kde je evidovaných približne 4 000 psov. Ročne tak MČ vyzbiera len na dani za psa približne 150-tisíc eur. Otázkou je, ako s touto čiastkou vedenie MČ Bratislava – Petržalka každoročne nakladá? „Referát čistoty a poriadku oddelenia životného prostredia zakupuje každý mesiac vrecká na psie exkrementy, ktoré sú distribuované do košov na to určené. Priebežne sa osádzajú, opravujú a vymieňajú poškodené nádoby na psie exkrementy, ktoré vyprázdňujú pracovníci Referátu správy verejných priestranstiev. Každý majiteľ psa, ktorého má evidovaného v Mestskej časti Bratislava – Petržalka a má za neho uhradenú daň, si môže bezplatne 1x ročne na Miestnom úrade Petržalka v čase úradných hodín vyzdvihnúť rolku s 350 ks vreciek na psie exkrementy,“ priblížila nám hovorkyňa Halašková kde presne psičkári služby za svoje dane pociťujú, pričom v Petržalke sa budujú aj nové výbehy pre psov: „Financie sú použité aj na budovanie nových oploetých výbehov pre psov a údržbu existujúcich výbehov na Wolkrovej, Holíčskej a Vyšehradskej ulici.“

Dúbravka

V Dúbravke majú tento rok v pláne vyzbierať na dani za psa 40-tisíc eur, pričom nie všetci psičkári svoju povinnosť doposiaľ stihli

Niektorí psičkári pokojne venčia svojich miláčikov aj na zakázaných plochách
ilustr. foto odkazprestarostu.sk

splniť. Recipročne pre nich vedenie MČ vybudovalo psie cvičisko a venčisko, ktorým každoročne zabezpečuje údržbu a spolu s dobrovoľníkmi z času na čas aj ich obnovu. „Psičkári v Dúbravke majú k dispozícii 108 košov na exkrementy. Za posledné dva roky ich pribudlo dvadsať. Mestská časť koše vysýpa dvakrát do týždňa, podobne dvakrát do týždňa aj dopĺňa vrecká exkrementy, pričom o koše na exkrementy sa od roku 2017 stará miestny úrad a nie externá firma. Touto zmenou dostala mestská časť nielen koše pod dohľad, ale dokáže na tom aj ušetriť a v prípade nepredvídateľných udalostí okamžite urobiť nápravu,“ reagovala na našu výzvu hovorkyňa Dúbravky Lucia Marcínová. Treba tiež dodať, že v tejto MČ sa nachádza veľké množstvo bytových domov a všeobecne záväzné nariadenie vymedzuje lokality, kde je voľný pohyb psa zakázaný. Ide o pešie zóny, parky, detské ihriská či okolie kostolov. Preto sú regulované psie výbehy pre obyvateľov Dúbravky skôr nutnosťou.

Ružinov

V mestskej časti Ružinov je evidovaných približne 3 700 psov, čo celkovo činí 74 264 eur pri následnom výbere dani za psa. Podľa hovorkyne Tatiany Tóthovej mestská časť pre psičkárov zabezpečuje napríklad sáčky na exkrementy, pravidelné vysýpanie košov, osádzanie informačných tabuliek, ale hlavne sú v lokalite priebežne budované ďalšie psie vý-

behy, ktoré obyvatelia sídlisk nevyhnutne potrebujú.

Karlova Ves

Susedná Karlová Ves v roku 2019 vyzbierala na daniach za psa spolu 46 278 eur. Každoročne pritom časť z týchto prostriedkov využíva na nákup vreciek na psie výkaly, na nákup košov na psie exkrementy, na vynášanie psích výkalov, čistenie pieskovísk, trávnikov a psieho výbehu. Aj v tomto prípade teda platí, že žiadnych služieb nad rámec bežne zaužívaných, sa majitelia psíkov nedomočkajú.

Rača

Spolu 26-tisíc eur pribudne každoročne do kasy MČ Bratislava – Rača, ktorá sa spomedzi ostatných mestských častí vymyká v starostlivosti o psích miláčikov z bežne zaužívaného štandardu. „Na území mestskej časti máme rozmiestnených 50 košov na psie exkrementy, do ktorých pravidelne dopĺňame papierové sáčky. Pre tých, ktorí zaplatia daň za psa, miestny úrad poskytuje zadarmo ešte plastové vrecia v počte 200 ks na osobu s cieľom podporiť zber psích exkrementov,“ priblížila hovorkyňa Rače, pričom dodala, že na úrade majú vyčlenenú jednu osobu, ktorá celú svoju pracovnú dobu zbiera psie exkrementy. Tie totiž veľakrát ostávajú na chodníkoch a trávnikoch. „Z finančných prostriedkov okrem košov, sáčkov, celoročnej mzdy jedného pracovníka financujeme aj zneškodňovanie psích exkrementov, ako súčasť odpadu z čistenia ulíc. Momentálne taktiež mest-

ská časť buduje nový oploetý voľný výbeh pre psov na Černockého ulici, ktorý bude obsahovať aj agility prvky pre psov a bude pra-

výraznejšie. „V roku 2021 máme naplánovaných viacero aktivít v ich prospech. Chceli by sme vyhlásiť zadanie štúdie napríklad na

Aktívni občania urobili pred pár rokmi malý test v Záhorskej Bystrici. Za 20 minút sa im podarilo na 5 uliciach vyzbierať takéto "poklady". V prvom rade je to o nás ľudoch.

foto BK

videlne udržiavaný,“ doplnila Ema Ondrušková.

Záhorská Bystrica

V Záhorskej Bystrici platí systém vrátenia dane za psa v prípade, ak si obyvateľ zruší trvalý pobyt, alebo ak psík zomrie, čo rozhodne nie je štandardom v rámci celej Bratislavy. „Za minulý rok sme na týchto daniach vyzbierali 8 260 eur. Zabezpečili sme základný servis - vývoz exkrementov či nákup známok,“ priblížila hovorkyňa Vnencová, ktorá predostrela plán mestskej časti na nasledujúci rok. Ten by mal na psičkárov myslieť oveľa

vybudovanie areálu pre venčenie psov. Bližšie sa k týmto investíciám budeme vedieť vyjadriť v budúcom roku,“ dodala.

Devínska nová Ves

V Devínskej servise súvisiaci so starostlivosťou o psičkárov zabezpečuje príspevková organizácia DENOVA, ktorá udržiava celkový verejný poriadok. „Príspevkovej organizácii DENOVA poskytujeme bežný transfer na odvoz a likvidáciu všetkých druhov odpadu a čistenie verejných priestranstiev. Okrem iného zabezpečuje i pravidelnú údržbu košov na

psie exkrementy, ktorých je 80 kusov. V roku 2019 sa ich zlikvidovalo 34 ton a v prvom polroku 2020 sa zlikvidovalo 10 ton psích exkrementov,“ upresnila nám vedúca mediálneho oddelenia pre DNV, ktorá doplnila, že každoročne na daniach za psov vyzbierajú približne 17-tisíc eur.

Lamač

Najmenej spomedzi oslovených mestských častí si do svojho obecného rozpočtu pripíše Lamač, kde psičkári na daniach za rok zaplatia 5 242 eur. Časť z nich je následne už klasicky využívaná na nákup vreciek na exkrementy a na následný vývoz smetných košov.

Téma na otvorenie verejnej diskusie?

Tak čo myslíte. Veľa? Málo? Tak akurát? Ak patríte medzi majiteľov štvornohého

člena rodiny a poctivo za neho každoročne platíte daň, možno je na čase začať s predstaviteľmi vašej mestskej časti komunikovať o tom, či aktivity, ktoré pre vás a vášho psa za zaplacenú daň realizujú, sú postačujúce. V opačnom prípade sa väčšina prostriedkov vyzbieraných na daniach za psa mestskými časťami investuje do projektov, ktoré síce poslúžia všetkým obyvateľom, no na rozdiel od vás, tí, ktorí psov nevlastnia, na ne vlastne neprispeli.

Veronika Trojanová

Spoločnosťou aj ministerstvom zabudnuté deti – „zlé“ deti

Záškolské, krádeže, klamstvá, úteky z domu, bitky, šikovanie spolužiakov, nadávanie učiteľom a rodičom, neosvojené školské návyky, užívanie drog, neprimerané reakcie, vulgarizmy, sebapoškodzovanie. Paleta prejavov detí s poruchami správania je široká. Ak sa dieťa správa tak, že nespĺňa normy nastavené spoločnosťou, je to najčastejšie prejav nevhodnej výchovy, poruchy pozornosti alebo traumy z detstva.

Ak problémové správanie trvá u dieťaťa viac ako pol roka a je intenzívne nielen v škole, na krúžkoch, ale aj doma, rodičia hľadajú odbornú pomoc. Tú nájdú v špeciálnych výchovných zariadeniach. Málokto vie, že tri takéto zariadenia fungujú aj v Bratislave. Prichádzajú sem rodičia nielen z Bratislavy a okolia, ale často aj z iných kútov Slovenska.

Od úchyľnej mládeže k deťom s problémovým správaním

Prvotná starostlivosť o deti s poruchami správania sa poskytovala už od 15. storočia v chudobincoch spolu s dospelými. Prvé prevýchovné zariadenia čisto pre mládež začali vznikať v 17. stor. Podľa Albína Škovieru „patrilo Rakúsko-Uhorsko medzi svetovú špičku v budovaní týchto zariadení. Prvé zariadenie prevýchovného charakteru

na terajšom našom území vzniklo v Košiciach. Bola to Kráľovská polepšovňa. Začala fungovať v roku 1903. Deti sa tu mohli vyučiť remeslu. Mali na výber z 27 profesií, čo dnes spolu neponúkajú všetky špeciálne výchovné zariadenia na Slovensku.“

Dnes v budove bývalej Kráľovskej polepšovne sídli Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie. V tomto období vznikali aj ďalšie zariadenia. Po vzniku Československa po roku 1918 začal vychádzať prvý špeciálnopedagogický časopis a volal sa Úchylná mládež.

„Po vojne v roku 1945 sa ukázalo, že prevýchovné zariadenia sú naďalej potrebné. V 50. rokoch prešli spod rezortu spravodlivosti pod rezort školstva. Tým sa zmenil aj obraz týchto zariadení. Už menej evokoali basu,“ hovorí Albín.

Sociálnodiagnostické ústavy, predchodcovia súčasných diagnostických centier, vznikali ako pobočky vtedajšieho Výskumného ústavu pedagogického. Ich úlohou bolo triediť deti a umiestňovať ich do ďalších zariadení. Triedenie sa ukázalo už v 19. storočí ako dôležité, hlavne kvôli výberu profesie. „Na jednej strane sme si boli vedomí, že tieto zariadenia reálne potrebujeme. Na druhej strane to nebola ideálna

prezentácia soci-

listického systému. Preto zariadenia vznikali na okrajových oblastiach, kde neboli veľmi na očiach. Preto v Bratislave nie je ani jedno reedukačné centrum. Ale v Tomášove alebo v Studenom to už možné bolo. To je dôvod prečo sa doteraz niektoré reedukačné centrá nachádzajú v kaštieloch,“ dodáva.

Paradoxne v tomto období poskytoval štát veľmi dobrú podporu odborným zamestnancom. Minimálne z finančných dôvodov boli motivovaní pracovať v

týchto zariadeniach. Zarábali totiž o tretinu viac ako učitelia v bežnej škole. Kládol sa tiež dôraz na odbornú pripravenosť zamestnancov. Všetci pedagogickí pracovníci prevýchovných zariadení si museli dopĺňať špeciálnopedagogické vzdelanie. Po roku 1980 mali možnosť absolvovať takmer zadarmo psychoterapeutický výcvik. Dnes si musia tento výcvik platiť pedagogickí a odborní zamestnanci z vlastného vrecka. Počas socializmu sa výrazne zlepšil spôsob práce v týchto zariadeniach. Ako uvádza Albín Škoviera „už v 80. sa tu robila arteterapia, pracovalo sa s dynamikou skupiny. V tomto

bilo najviac za posledných 60 rokov.“

Zmeny po roku 1989 a súčasný stav, ktorý nie je vyhovujúci

V 90. rokoch spoločenské zmeny vyvolali myšlienku, že všetko, čo tu bolo doteraz, je zlé. Preto sa aj pokrok v prevýchovných zariadeniach zastavil. V roku 2008 mali prevýchovné zariadenia prejsť pod rezort práce. Tento krok nevyšiel a výchovné zariadenia zostávajú v správe ministerstva školstva. Pre porovnanie Detské domovy (dnes Centrá pre deti a rodiny) prešli pod sociálny rezort v roku 1997. Odvtedy sa táto oblasť stala pre minister-

stvo práce kľúčovou, zatiaľ čo prevýchovné zariadenia sú na okraji záujmu ministerstva školstva. „Chýbajú financie, chýba niekto, kto by za tieto zariadenia bojoval. V centrách pre deti a rodiny majú povinnú supervíziu pre pracovníkov. Špeciálne výchovné zariadenia by ju potrebovali oveľa viac, ale nemajú ju. Tak ako bolo v 70. rokoch atraktívne pracovať v prevýchovnom zariadení, tak dnes nie je. Ďalším problémom je, že tí najšikovnejší ľudia odchádzajú do iných odborov. Zamestnanci tu nie sú primerane zaplatení za tie riziká, čo znášajú,“ tvrdí Albín.

Trojica bratislavských zariadení vzdeláva deti z celého Slovenska

V dnešnej podobe fungujú špeciálne výchovné zariadenia od roku 2008 podľa najnovšieho školského zákona. Na Slovensku fungujú tri typy špeciálnych výchovných zariadení: diagnostické centrá (DC), reedukačné centrá a liečebno-výchovné sanatóriá (LVS). V Bratislave sa diagnostické centrá nachádzajú na Slovinskej ulici v Trnávke a na Trstínskej ulici v Záhorskej Bystrici. Liečebno-výchovné sanatórium sa nachádza na Hrdličkovej ulici. Reedukačné centrum v Bratislave nie je zriadené. Ako vyplýva z názvu, diagnostické centrum slúži hlavne na diagnostiku, teda odhalenie diagnózy dieťaťa.

(pokračovanie na str. 23)

Adriánovi (16 rokov) zmenili tri roky v špeciálnom výchovnom zariadení život.

Bol som v Liečebno-výchovnom sanatóriu (LVS) kvôli problémom doma, ktoré sa týkali správania aj učenia. Klamal som, kradol som a celkovo som sa nesprával dobre. Hlavne k mojej babke, ktorá už nebola najmladšia. Kradol som jej peniaze. V tej dobe som sa stále sťahoval, najskôr som bol v krízovom centre, pretože doma boli problémy. Tam som bol asi dva mesiace. Potom ma premiestnili do LVS. Páčilo sa mi tam. Chodili sme na výlety a na rôzne akcie. V mojej škole sme chodili len do knižnice alebo na vychádzky. V LVS to bolo pestrejšie. Chodili sme do lesa, na Kamzík, na kultúrne akcie, na výlety. S pravidlami som nemal problém, zvykol som si. Tiež som sa tam veľa vecí naučil. Napr. orientovať sa v mapách a založiť oheň. Pán vychovávateľ nás učil rozlišovať stopy v lese a orientovať sa v ňom. Naučil som sa používať svoju kreativitu a pracovať v záhrade. LVS sa stala mojim domovom. Aj keď som tam nemohol mať všetko, nejak mi to nechýbalo. Dalo sa tam existovať. Pobyt v LVS ma určite zmenil. Moje správanie sa zlepšilo. Časom som si uvedomil, že keď urobím niečo zlé, tak to má svoje následky. Teraz, keď chcem niečo urobiť, tak si to najskôr dobre premyslím. Momentálne som prvák na strednej odbornej škole, študujem záhradníctvo. Potom by som chcel pokračovať na vysokej škole v odbore architektúra záhrad.

Richarda z LVS po roku vyhodili, teraz je v podmienke.

Do LVS som sa dostal, lebo som bol zlý, chodil som poza školu, fajčil som na WC, bil som sa so spolužiakmi. Z LVS ma vyhodili, pretože som tam urobil vzburu, museli volať policajtov. Bol som tam jeden rok aj tri mesiace. Potom som bol doma, ale kamaráti urobili lúpežné prepadnutie a zbili nejakého chalana. Ja som bol pri tom a už som mal vtedy štrnásť rokov. O dva dni prišli pre mňa policajti, skončil som v Reedukačnom centre v Hlohovci. Tam som bol mesiac. Odtiaľ ma presunuli do Reedukačného centra v Sološnici. Tu som bol dva a pol roka. Tam už boli drsnejší chalani. Jeden tam bol napríklad za vraždu. Začal som cvičiť a viac športovať. Párkrát sa mi podarilo utiecť, dostal som sa až do Bratislavy. Prespával som u kamarátov, lebo po mne pátrali policajti. Keď sa mi zachcelo, nechal som sa chytiť. V deviatom ročníku ma vyhodili aj zo Sološnice. Momentálne mám druhú podmienku za bitku a mám uložený probačný dohľad. Tento školský rok som nastúpil na strednú školu, študujem za mechanika.

Spoločnosťou aj ministerstvom zabudnuté deti – „zlé“ deti

(Dokončenie zo str. 22)

Ako uvádza sociálny pedagóg z LVS Hrdličkova Milan Golis „LVS je internátna škola s režimom, ktorá je určená pre chlapcov druhého stupňa základnej školy, ktorých intelekt je v norme. Podmienkou je, že dieťaťu by malo mať diagnostikované ADHD (porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou) alebo ADD (porucha pozornosti). S týmito diagnózami sú často spojené poruchy správania a poruchy učenia.“

Vo väčšine prípadov ide o dobrovoľné pobyty. Chlapcov sem privádzajú rodičia, ktorí už nezvládajú výchovu svojho dieťaťa a situácia je taká zlá, že sú nútení školu a okolím umiestniť ho do internátnej školy. Pobyť v DC a v LVS môže odporučiť aj Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie. Ďalším spôsobom ako sa deti dostávajú do špeciálnych výchovných zariadení je uloženie výchovného opatrenia súdom. Podľa Milana Golisa „v tomto prípade ide o deti, ktoré napr. zanedbávajú školskú dochádzku alebo už urobili nejaký priestupok.“ Takýchto detí je viac v DC ako v LVS. Dĺžka pobytu v DC je spravidla dvanaásť týždňov, zatiaľ čo v LVS je to spravidla rok. Pri dobrovoľnom pobyte však majú posledné slovo rodičia. V DC sa na rozdiel od LVS vzdelávajú aj chlapci aj dievčatá. Ďalším rozdielom je, že DC je určené aj

pre deti s mentálnym postihnutím. Podľa Milana Golisa „špeciálne výchovné zariadenia majú rodičia spojené s polepšovňou, obávajú sa toho. Sme síce špecializované zariadenie, ale reálne môžeme dieťaťu pomôcť.“

Deti z patologického prostredia, ale aj rozmazaní jedináčikovia

Ťažkosti s výchovou vlastných detí majú usporiadané rodiny, ale aj rodičia, ktorí sami bojujú s problémami. Bežné je, že dieťa vyrastá v patologickom prostredí, kde sú normy posunuté. Častý je v týchto rodinách alkoholizmus, trestná činnosť a závislosti. Ďalšou skupinou sú neúplne rodiny, slobodné matky alebo deti v striedavej starostlivosti. Jednu tretinu tvoria rodičia, ktorí majú adoptované deti a tiež detské domovy. Ako hovorí Milan Golis „väčšinou sú chlapci v LVS z bežných fungujúcich rodín, kde je mama a otec. Často sú to jedináčikovia. Vtedy cítiť, že tieto deti sú rozmaznávané. Chlapci, ktorí majú súrodencov s nimi veľakrát prichádzajú do konfliktov. Ak má chlapec mladšieho súrodenca, vtedy sa ukazuje aj agresívne správanie.“ Dôvodov, prečo rodičia nezvládajú výchovu svojich detí je niekoľko. Konflikty v rodine a s tým spojená neistota dieťaťa, nadmerne ochranná výchova a neuspokojené emocionálne potreby. „Dieťa žije v neistote. To je spojené s úzkosťami a s

hľadaním prostredia, ktoré by mu tú istotu ponúklo. Potom sa dieťa dostane do partie, kde je akceptované a kde ho vypočujú. Často ide o deti, ktoré neboli emocionálne a sociálne sýtené, rodičia nemajú na ne čas. Tieto deti sa preto nenaučia vyjadrovať svoje emócie, ani prispôbiť a fungovať v kolektíve. Dnes sa deti navzájom posudzujú už v škôlke podľa toho, kto na čo má. Už tu je časť detí vytláčaná na okraj. Ďalšia vec je prehnaný sociálny pedocentrizmus. Rodičia svoje deti nadmerne ochraňujú. Dieťa prestalo byť dieťaťom v rodine, stalo sa módnym doplnkom, prezentuje rodičov. Potom dieťa nie je schopné zvládať drobné záťažové situácie. Aj chválenie má svoje hranice,“ hovorí Albín Škoviera.

Menšie triedy a pravidelný režim

Narozdiel od bežných základných škôl, tzv. kmeňových škôl, z ktorých deti do špeciálnych výchovných zariadení prichádzajú, sa tu žiaci učia v triedach, kde je max. počet žiakov osem. Keďže ide o internátne zariadenia, deti v nich zostávajú aj po vyučovaní. Každý deň má presnú štruktúru v podobe ustáleného režimu. Ten má pre deti s ADHD veľký význam. Často si prvýkrát

vôbec zažijú istotu toho, že vedia čo a kedy ich v ten deň čaká. Podľa Albí-

ist s rodičmi mimo areálu zariadenia v rámci nedelnej vychádzky.

na Škovie-ru „je pre deti s ADHD režim zásadnou oporou. Príprava na vyučovanie v špeciálnych výchovných zariadeniach je pravidelná režimová aktivita. Je to dané od 16:30 hod. do 18:00 hod. Keby bola raz príprava o 14:00 hod., inokedy o 19:00 hod., výchovka detí by bola, že sa nemajú čo učiť.“

Špeciálne výchovné zariadenia nie sú detské basy

Podstatou špeciálnych výchovných zariadení nie je len režim, ale aj hodnotiaci systém. Deti v priebehu týždňa získavajú za svoje správanie body. Vždy vo štvrtok sa body za celý týždeň spočítajú a podľa výsledku je dieťa zaradené do istého stupňa. Prvý a druhý stupeň je najlepší. Odmenou je víkendový pobyt doma. Tretí stupeň je taký stred. Dieťa môže

Dieťa v štvrtom a piatom stupni môže prijať návštevu len v zariadení. Bezproblémovjšie deti sa podľa Albína Škoviera vychovejú samé: „Nepotrebné upozorňovať na to, čo je dobré a čo nie. Ale dieťa, ktoré má poruchu správania, potrebuje mať tú informáciu. V čom vidíme jeho problém – škaredo rozprávaš, chodíš neskoro, nepíšeš si úlohy. Už to je hodnotenie. Toto by si nemal robiť. Potrebuje mať odozvu. Tá odozva sa na konci týždňa premieta do hodnotiaceho stupňa. Dieťa má spätnú väzbu na svoje správanie, čo sa mu podarilo, nepodarilo.“ Hodnotenie detí nie je len mechanické pridelenie bodov. Ide v podstate o rituál, pri ktorom deti znovu prežijú svoj deň alebo týždeň. Tu sa nachádza priestor na prácu s emóciami detí. Na to v bežnej

škole, často ani v rodine nie je čas.

Prísny neznamená zlý

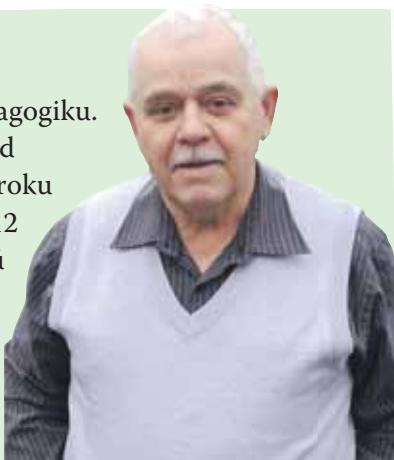
Deti, ktoré prichádzajú do LVS sa ťažko sústreďujú, nemajú školské návyky nevedia ako sa učiť, odmietajú sa pripravovať do školy. Keďže majú zlú skúsenosť zo svojej pôvodnej školy, majú slabú sebadôveru a odpor ku škole. Dôvera im chýba aj vo vzťahu k dospelým. Tiež kvôli negatívnym skúsenostiam.

Sú to deti označované ako tie „zlé a nevychované“. Deti, ktoré sa nemôžu zúčastňovať školských výletov. Práve špeciálne výchovné zariadenia sú miesta, kde deti získavajú opätovnú sebadôveru a vôbec prvýkrát si vytvoria pozitívny vzťah s dospelým človekom. Podľa Albína Škoviera „ide hlavne o spoľahlivosť. Ak dieťaťu niečo sľúbim, tak to musím splniť. Keď niečo poviem, tak to myslím vážne. Prísny neznamená zlý. Veľa chlapcov nemá mantinely a hranice. Toto zariadenie im tie hranice dá, aby sa to naučili. Je to dôležité pre ich napredovanie. Deti preto potrebujú stabilitu, bezpečie a záujem, v prípade rodičov lásku. Nie je to žiadna veda.“

Monika Grznárová
(ilustr. obr. DC
pre deti na Slovinskej ulici)

Albín Škoviera

Vyštudoval špeciálnu a liečebnú pedagogiku. V prevýchovných zariadeniach pracoval od skončenia vysokej školy v roku 1972 až do roku 2002. V DC Slovinská pôsobil ako riaditeľ 12 rokov. V roku 2002 odišiel na akademickú pôdu. Viac ako desať rokov prednášal na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského. Momentálne pôsobí na Univerzite v Pardubicích. Poskytuje supervíznu pomoc pre pracovníkov v detských domovoch i v prevýchovných zariadeniach. Je absolventom psychoterapeutického výcviku SUR, trénerského kurzu PRIDE i ďalších vzdelávaní. Z jeho monografií sú najznámejšie Dilemata náhradní výchovy (Portál, 2007) a Malá polepšovňa (pre rodičov) (Petrus, 2005, FICE-NS v SR, 2015).

Milan Golis

Študoval na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici v študijnom odbore pedagogika v študijnom programe sociálna pedagogika. Je absolventom kurzu muzikoterapie. „STAR výcvik podľa modelu Virginie Sarirovej – basic“. Od roku 2015 pracuje v Liečebno-výchovnom sanatóriu v Bratislave, najskôr ako samostatný vychovávateľ, od školského roka 2020/2021 ako sociálny pedagóg. V minulosti pôsobil na ZŠ pre deti a žiakov so sluchovým postihnutím, v nízkoprahovom klube a v Domove sociálnych služieb. Vyskúšal si aj prácu osobného asistenta na ZŠ. Dlhodobu sa venuje práci s deťmi a mládežou, čo mu dáva energiu. Považuje sa obvyčajného sociálneho pedagóga, úprimne hľadajúceho a nadšeného pre dobré, kvalitné myšlienky a veci, ktoré ho a celú spoločnosť následne posúvajú vpred. Medzi jeho „vášeň“ patrí muzikoterapia/muzikofiletika.

Mademoiselle
de *M*argaux

L'inspiration chocolat

Vaša darčeková predajňa

DELIKATESO

www.delikateso.sk

